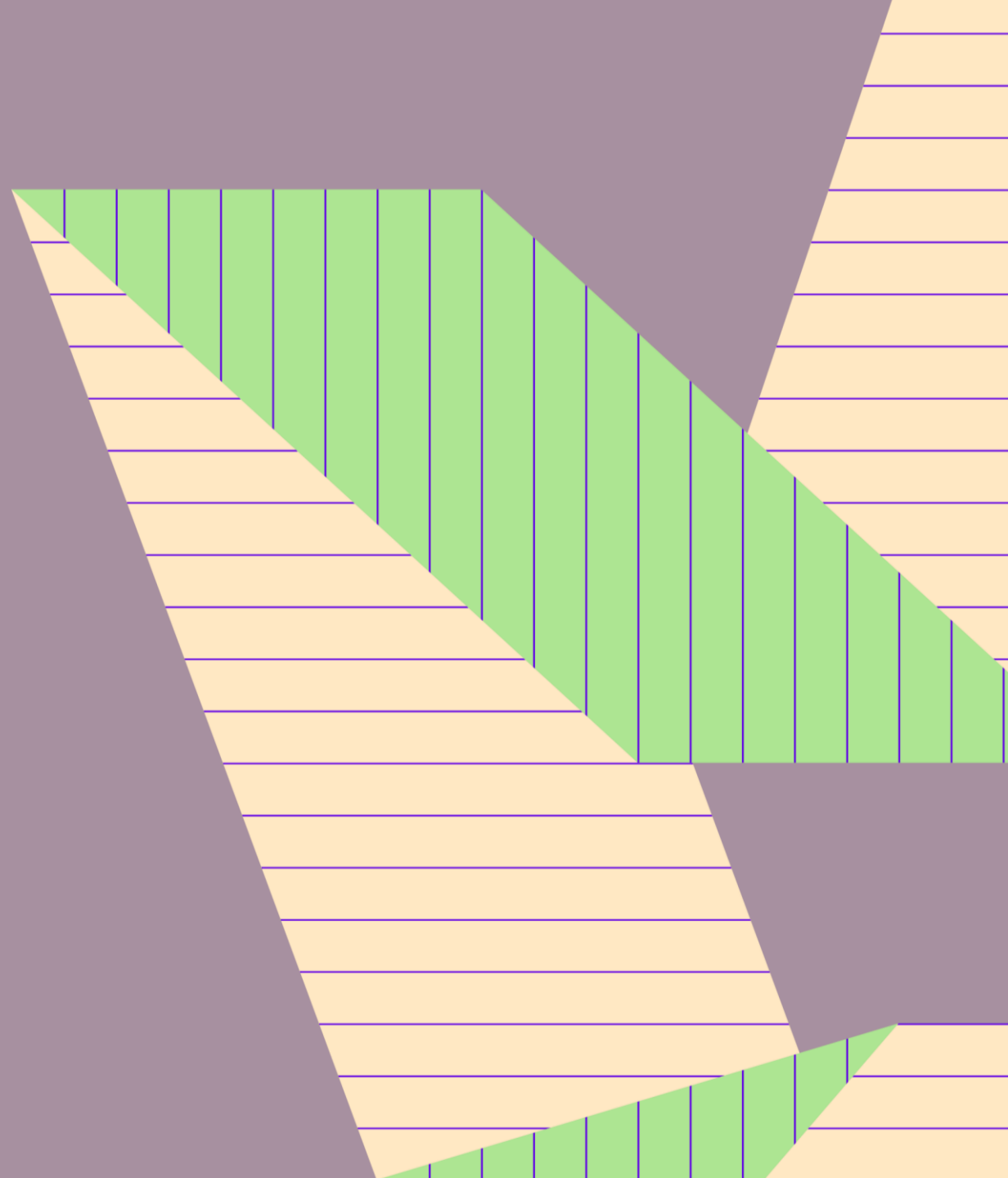
Taiteen tekemisen tilat

Taiteilijakeskittymät ja tilojen paikallinen merkitys

Emmi Lahtinen & Minna Ruusuvirta

Selvitys | 2026

CUPORE

Sisältö

SELVITYKSEN LÄHTÖKOHDAT 3 - 7

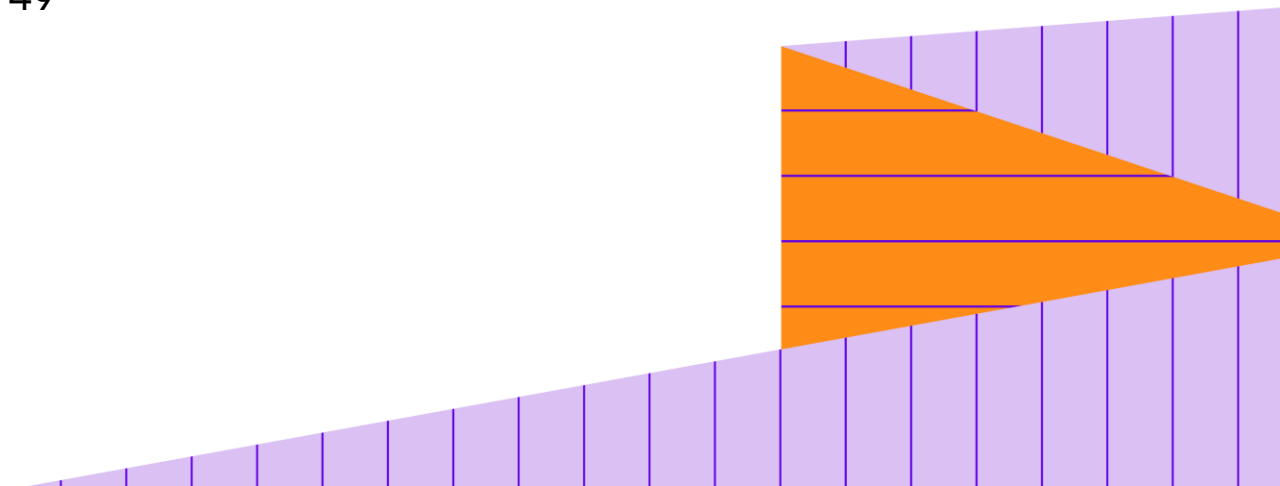
AIEMPI TUTKIMUS JA SELVITYKSET 8 - 15

TAITEEN JA KULTTUURIN TILAT –VERKOSTO 16 – 26
Kyselyn tulokset

KOLME CASE-KOHDETTA 27 – 45
- Taiteen talo, Turku 28 - 33
- Seminaarin Taidekampus, Kajaani 34 - 39
- Taiteiden talo, Imatra 40 – 44

YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET 46 – 49

LÄHTEET 50

CUPORE

Selvityksen lähtökohdat

tavoite, aineisto ja menetelmät

CUPORE

Lähtökohta: tilat taide- ja kulttuuritoiminnan edellytyksenä

Taiteilijan työ edellyttää tiloja, joissa taidetta tehdään, tuotetaan ja esitetään

- Tilat, joissa työskentelee useampia taiteilijoita tai taiteilijayhteisöjä, kokoavat ihmisiä ja toimintaa yhteen ja voivat synnyttää yhteistyötä, verkostoja ja yhteisöllistä toimintaa.
- Tällaiset tilat ovat myös osa paikallista kulttuurista infrastruktuuria: paikkoja, joissa taiteellinen työ kytkeytyy yleisöihin, paikallisyhteisöihin ja kulttuuripalveluihin.

Tilojen saatavuuteen ja jatkuvuuteen kohdistuu odotuksia ja paineita

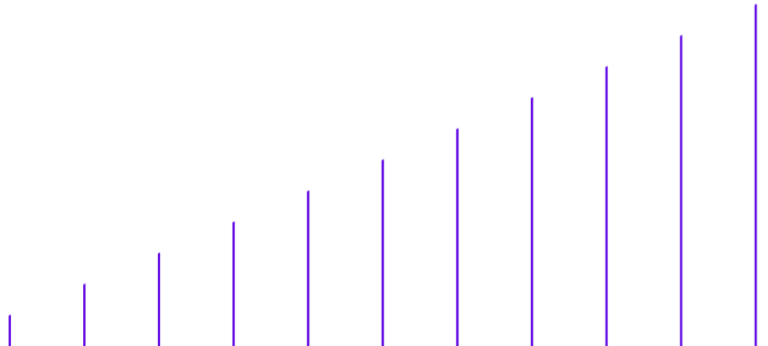
- Kohtuuhintaisten ja toimintaan soveltuvien tilojen saatavuus on keskeinen ja jatkuvasti ajankohtainen kysymys taiteen vapaalla kentällä ja taiteilijoiden työskentelyedellytyksissä.
- Tilakustannukset, kaupunkien ja alueiden kehitys sekä julkisen talouden paineet vaikuttavat tilojen käyttöön ja niiden jatkuvuuteen.
- Taiteilijoille pysyvien tai pitkäaikaisten tilojen merkitys on keskeinen työnteon mahdollisuuksien ja työskentelyn ennakoitavuuden kannalta.
- Kunnissa tilojen käyttöön kohdistuu odotuksia myös esimerkiksi yhteisöllisyyden, alueiden kehittämisen ja elinvoiman näkökulmista.

Selvityksen tavoitteena on tuottaa tietoa siitä,

1) Mikä merkitys taiteilijakeskittymillä on taiteilijoiden työn edellytyksille fyysisenä, sosiaalisena ja ammatillisena ympäristönä?

2) Miten taiteilijakeskittymistä tulee paikallisesti merkityksellisiä toimijoita ja millaiset tekijät tukevat niiden pitkäjänteistä toimintaa?

Selvitys on toteutettu Taide- ja kulttuuriviraston toimeksiannosta.

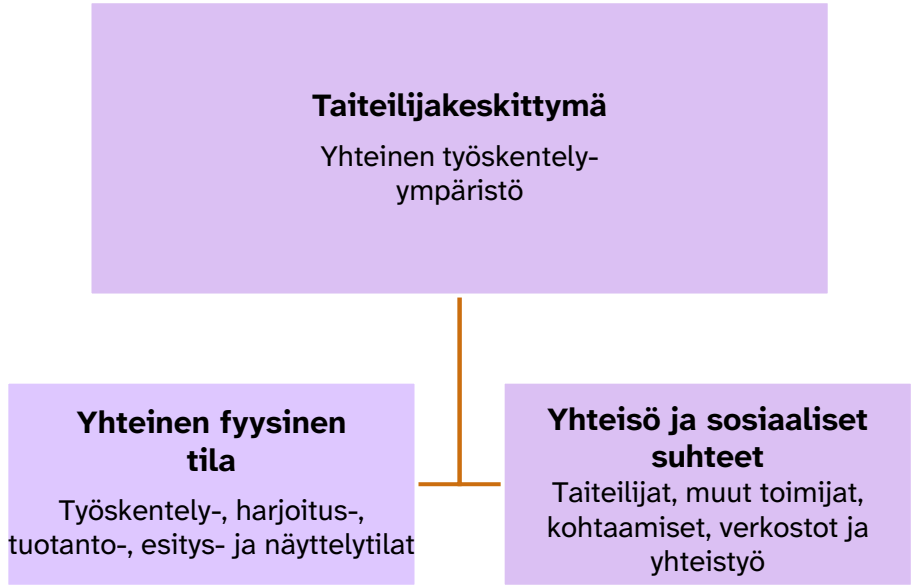

CUPORE

Taiteilijakeskittymät tarkastelun kohteena

Taiteen ja kulttuurin tiloja ja taiteellisen toiminnan keskittymistä on tutkimuskirjallisuudessa tarkasteltu erilaisten käsitteiden ja näkökulmien kautta. *Luovan ympäristön (creative environment*) käsite korostaa taiteellisen ja luovan toiminnan yhteyttä ympäröiviin olosuhteisiin. Lähtökohtana on ajatus siitä, että taiteilijat ja kulttuurialan toimijat hakeutuvat tarpeitaan vastaaviin ympäristöihin tai pyrkivät muokkaamaan ympäristöään toiminnalleen sopivaksi. *Luovan alueen (creative district), kulttuurikorttelin (cultural quarters)* ja *luovan keskittymän (creative hub*) käsitteillä puolestaan kuvataan taiteen, kulttuurin ja luovien alojen toiminnan keskittymiä. Luova alue ja kulttuurikortteli viittaavat laajempaan maantieteelliseen alueeseen, jolle on sijoittunut useita alan toimijoita, kun taas luova keskittymä tarkoittaa tyypillisesti rakennusta tai rakennusryhmää, johon on keskittynyt taide- ja kulttuurialan toimintaa. *Klusterin* ja *verkoston* käsitteillä puolestaan kuvataan toimijoiden välisiä yhteyksiä ja yhteistyötä, jotka eivät välttämättä edellytä sijoittumista yhteisiin tiloihin.

Tässä selvityksessä tarkastelu kohdistuu erityisesti yhteisiin työskentely- ja toimintaympäristöihin, joissa toimii useita ammattitaiteilijoita, taiteilijaryhmiä tai taide- ja kulttuurialan organisaatioita. Näistä kokonaisuuksista käytetään selvityksessä käsitteitä taiteilijakeskittymä (tai taiteilijoiden työskentelykeskittymä) ja niillä viitataan paitsi yhteisiin fyysisiin tiloihin myös niissä toimiviin ihmisiin, yhteisöihin ja niiden välisiin suhteisiin. Selvityksen empiirinen tarkastelu rajautuu Taiteen ja kulttuurin tilat -verkoston toimijoihin ja kolmeen verkostoon kuuluvaan tapauskohteeseen.

Lähteitä: Borrup, 2013; Chapain & Sagot-Duvauroux, 2020; Mitchell & Karhu, 2009; Montgomery, 2004; Parkkola, 2012; Pratt, 2021.

Selvityksen aineisto ja menetelmät 1/2

1) Aiempi tutkimus ja selvitykset

Selvityksessä tarkastellaan taiteellisen toiminnan työskentely- ja toimintakeskittymiä koskevaa kotimaista ja kansainvälistä kirjallisuutta. Tarkastelussa painottuvat tilojen merkitys taiteilijoiden ammatillisina toimintaympäristöinä, taiteilijakeskittymien suhde paikallisyhteisöihin sekä toiminnan jatkuvuuteen ja juurtumiseen liittyvät tekijät.

Aiemman tutkimuksen pohjalta jäsennetään selvityksen keskeisiä näkökulmia ja tunnistetaan tietotarpeita, joita tarkastellaan kysely- ja tapaustutkimusaineistojen kautta.

Aineiston rajoitukset: Selvityksen aineistot tarjoavat monipuolista tietoa taiteilijakeskittymien toiminnasta ja niihin liittyvistä kokemuksista, mutta ne perustuvat rajattuun joukkoon tilatoimijoita ja tapauskohteita, eikä tuloksia voi yleistää kaikkiin Suomen taiteilijakeskittymiin. Lisäksi keskittymien paikallista merkitystä tarkastellaan pääasiassa tilatoimijoiden ja taiteilijoiden näkökulmista.

2) Kysely taiteen ja kulttuurin tilat -verkoston jäsenille

Kysely toteutettiin kesällä 2026, ja se lähetettiin Taiteen ja kulttuurin tilat -verkoston kautta kaikille heidän yhteystietolistallaan oleville 36:lle tilakohdetta edustavalle taholle.*

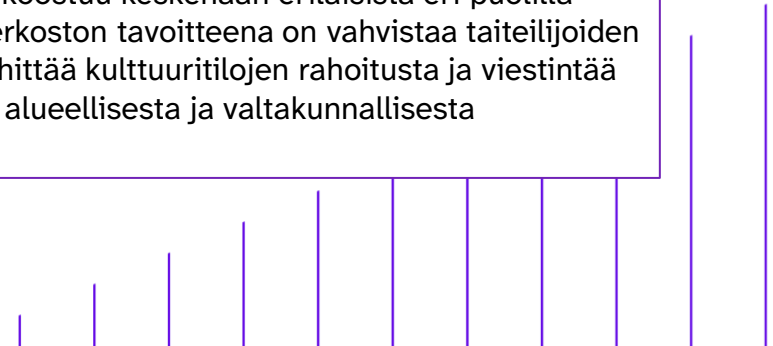
Kyselyn tavoitteena oli tarkastella tilatoimijoiden näkemyksiä taiteen ja kulttuurin tilojen toiminnasta ja merkityksestä:

- Tilojen toimintamallit ja hallintorakenteet
- Tilojen merkitys taiteilijoiden työskentelyedellytyksissä
- Suhde kuntaan ja paikallisyhteisöön
- Toimintaan liittyvät vahvuudet, haasteet ja tulevaisuuden toiveet

Vastauksia saatiin 13 erilaisesta taiteen ja kulttuurin tilasta eri puolilta Suomea.

*Postituslistalla on 57 henkilön yhteystiedot.

Taiteen ja kulttuurin tilat -verkosto koostuu keskenään erilaisista eri puolilla Suomea sijaitsevista tilatoimijoista. Verkoston tavoitteena on vahvistaa taiteilijoiden ja luovan alan toimintaedellytyksiä, kehittää kulttuuritilojen rahoitusta ja viestintää sekä lisätä tietoisuutta kulttuuritilojen alueellisesta ja valtakunnallisesta merkityksestä.

Selvityksen aineisto ja menetelmät 2/2

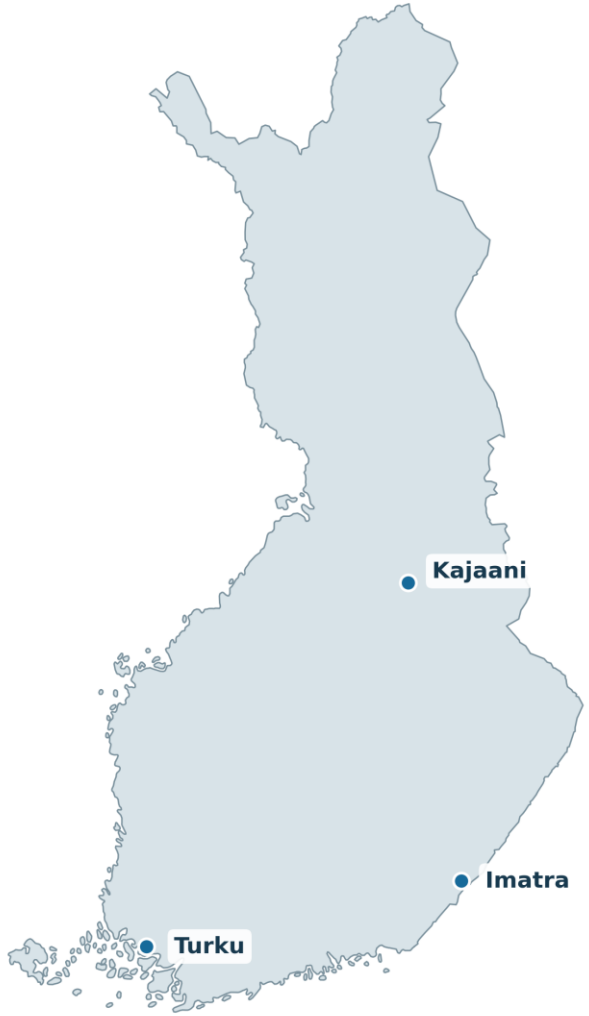
3) Kolme case-kohdetta

Kohteet valittiin kyselyvastausten joukosta sekä yhdessä tilaajan kanssa. Tarkasteluun valittiin eri puolilla Suomea sijaitsevia tiloja, joiden toiminnassa painottuvat eri taiteenalat. Case-kohteiden sijaintipaikkakunnat eroavat toisistaan niin väestömäärän, väestökehityksen kuin taiteen toimintaympäristön osalta. Mukaan valittiin:

- Taiteen talo, Turku
- Seminaarin taidekampus, Kajaani
- Taiteiden talo, Imatra

Aineistoina tarkastelussa käytettiin

- Taiteen ja kulttuurin tilat -verkostolle tehty kysely (case-kohteiden osalta)
- Tiloja hallinnoivien tai siellä toimivien henkilöiden haastattelut (n=3)
- Tiloissa toimiville taiteilijoille suunnattu kysely
    - Taiteen talo, Turku (n=14)
    - Seminaarin Taidekampus, Kajaani (n=16)
    - Taiteiden talo, Imatra (n=7)
- Dokumenttiaineistot: kaupunkien strategia-asiakirjat, toimielinten kokouspöytäkirjat sekä muut tapauskohteiden toimintaa ja kehittämistä koskevat dokumentit, opinnäytetyöt, lehtiartikkelit ym.

Aiempi tutkimus ja selvitykset

Nostoja

CUPORE

Taiteen ja kulttuurin tilat – monitahoinen tutkimuskohde

Tiloja ja taiteilijakeskittymiä on tarkasteltu tutkimuskirjallisuudessa eri tasoilla ja eri näkökulmista

TAITEILIJA

- työskentelyedellytykset ja toimeentulo
- ammatillinen kehitys ja ura
- prekaarisuus ja resilienssi

TILA JA YHTEISÖ

- fyysinen työ- ja tuotantoympäristö
- yhteisöllisyys, verkostot ja yhteistyö
- luovat keskittymät ja klusterit

PAIKKA

- paikallisyhteisöt ja osallistuminen
- identiteetti ja placemaking
- kulttuurinen ja sosiaalinen infrastruktuuri

POLITIIKKA JA ALUEKEHITYS

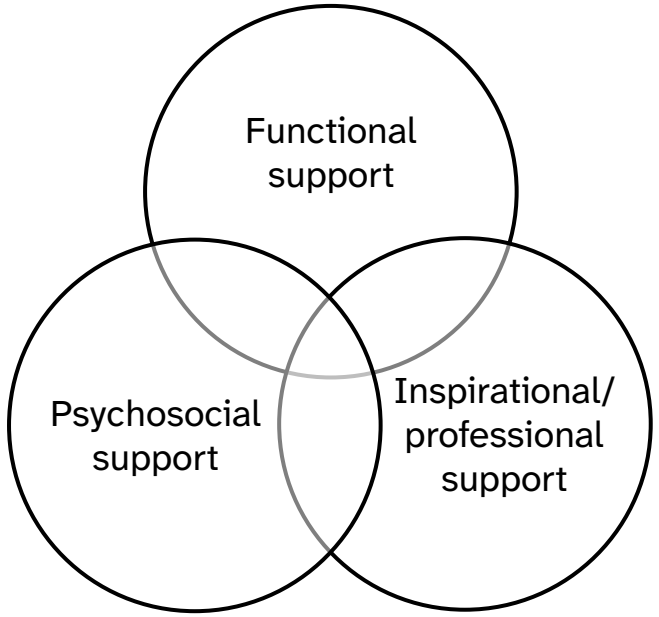
- kaupunki- ja aluekehitys, elinvoima ja vetovoima
- hallinta, kumppanuudet ja kulttuuripolitiikka

Lähteitä: Boswinkel & van Meerkerk, 2023; Chapain & Sagot-Duvauroux, 2020; Grodach, 2011; McCarthy, 2006; Montgomery, 2003, 2004; Pasquinelli & Sjöholm, 2015; Porter & Barber, 2007; Pratt, 2021; Stern & Seifert, 2010.

Tila taiteilijan työn fyysisenä, sosiaalisena ja ammatillisena infrastruktuurina

Yhteiset taiteen ja kulttuurin tilat voivat tukea taiteilijoiden työtä fyysisenä, sosiaalisena ja ammatillisena toimintaympäristönä. Fyysisen työskentelyn mahdollistamisen lisäksi tilojen, välineiden ja palvelujen yhteiskäyttö voi vähentää yksittäisten toimijoiden kustannuksia ja mahdollistaa toimintaa, johon ei muuten olisi edellytyksiä. Samassa ympäristössä työskentely voi myös synnyttää kohtaamisia, tiedonvaihtoa ja vertaissuhteita sekä edistää uusien yhteistyöverkostojen ja projektien muodostumista. Näiden kautta tilat voivat tukea taiteilijoiden oppimista, näkyvyyttä ja ammatillista kehittymistä.

FYYSINEN INFRASTRUKTUURI	• työskentelyn, harjoittelun ja esittämisen mahdollistava tila • sijainti, ominaisuudet, soveltuvuus, kohtuuhintaisuus • eri taiteenalojen tilatarpeiden huomioiminen
SOSIAALINEN INFRASTRUKTUURI	• kohtaamiset ja epämuodollinen vuorovaikutus • vertaistuki ja tiedonvaihto • yhteistyö ja verkostojen muodostuminen
AMMATILLINEN INFRASTRUKTUURI	• oppiminen ja ammatillinen kehittyminen • uudet yhteistyöt ja projektit • näkyvyys sekä yhteydet yleisöihin ja muihin toimijoihin

(Hoff & Öberg, 2014.)

CUPORE

Lähteitä: Avdikos & Kalogeresis, 2016; Grodach, 2011; Hoff & Öberg, 2014; Montgomery, 2003; Pasquinelli & Sjöholm, 2015; Pratt, 2021.

Yhteinen tila voi tukea taiteilijan työtä – mutta vaikutukset eivät synny automaattisesti

Yhteinen fyysinen tila ei automaattisesti synnytä yhteisöllisyyttä, yhteistyötä tai ammatillisia hyötyjä. Mahdollisuuksien toteutumiseen vaikuttavat muun muassa tilan käyttäjät ja heidän tarpeensa, toiminnan organisointi, yhteiset käytännöt sekä käytettävissä olevat palvelut ja verkostot.

Erityisesti sosiaaliset suhteet ja vuorovaikutus voivat olla keskeisiä siinä, millaisia muita hyötyjä yhteisestä toimintaympäristöstä syntyy. Kohtaamiset ja epämuodollinen vuorovaikutus voivat edistää tiedonvaihtoa, vertaistukea ja yhteistyötä, mutta yhteisöllisyyden muodostuminen ja yhteistyön kehittyminen voivat myös edellyttää aktiivista tukemista ja yhteisten toimintatapojen rakentamista.

Yhteiset tilat voivat vahvistaa taiteilijoiden toimintaedellytyksiä, mutta ne eivät yksin ratkaise taiteelliseen työhön liittyviä rakenteellisia epävarmuuksia, kuten toimeentulon ja rahoituksen epävarmuutta.

Lähteitä: Avdikos & Kalogeresis, 2016; Grodach, 2011; Khoo, Lim & Badarulzaman, 2024; Pasquinelli & Sjöholm, 2015; Pratt, 2021.

Taiteen ja kulttuurin tilojen kiinnittyminen paikallisyhteisöön rakentuu toiminnan ja vuorovaikutuksen kautta

Taiteen ja kulttuurin tilojen yhteys ympäröivään paikkakuntaan rakentuu muun muassa yleisöjen ja osallistumisen, tapahtumien ja avoimen toiminnan, paikallisten toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön sekä taiteilijoiden ja asukkaiden kohtaamisten kautta. Myös alueen historia, identiteetti ja erityispiirteet voivat vaikuttaa tilojen merkitykseen paikallisesti. Tila tai keskittymä voi näin muodostua osaksi paikan kulttuurista ja sosiaalista infrastruktuuria.

Pelkkä sijainti paikkakunnalla ei vielä tarkoita paikalliseen yhteisöön kiinnittymistä. Taiteilijakeskittymän kehitystä voidaan tarkastella jatkuvana placemaking-prosessina, jossa toiminta ja paikalliset suhteet muokkaavat sekä keskittymää että sen suhdetta ympäröivään paikkaan.

Tilojen juurtumiseen paikkakunnalle vaikuttavat toiminnan sisältö ja avoimuus, paikalliset suhteet sekä toiminnan organisointi ja kumppanuudet. Merkitystä on sillä, millaista toimintaa tiloissa järjestetään, keitä toiminta tavoittaa ja millaisia kohtaamisia ja yhteistyösuhteita syntyy taiteilijoiden, yleisöjen, asukkaiden ja muiden paikallisten toimijoiden välille. Juurtumiseen vaikuttavat myös toiminnan organisointi, vastuunjako ja yhteiset käytännöt sekä yhteistyö esimerkiksi kunnan, rahoittajien ja kiinteistönomistajien kanssa.

Toiminnan jatkuvuuden kannalta keskeisiä edellytyksiä ovat kohtuuhintaiset ja riittävän pysyvät tilat sekä toiminnan taloudelliset ja henkilöstöresurssit. Lisäksi merkitystä on tilatoimijan mahdollisuuksilla kehittää toimintaa ja mukautua muuttuviin olosuhteisiin.

Lähteitä: Bell & Orozco, 2021; Chapain & Sagot-Duvauroux, 2020; Grodach, 2011; Hill, Manning & Frost, 2022; Markusen & Gadwa, 2010; McCarthy, 2006; Pratt, 2021; Stern & Seifert, 2010.

Kunta ja julkinen sektori – toiminnan mahdollistaja, kumppani, sääntelijä ja tavoitteiden asettaja

Julkinen sektori vaikuttaa taiteen ja kulttuurin tilojen toimintaedellytyksiin monin tavoin. Kunnat voivat mahdollistaa tilojen toimintaa esimerkiksi omistamalla, vuokraamalla tai välittämällä tiloja toimijoiden käyttöön sekä vaikuttamalla tilojen saatavuuteen kaavoituksen ja muun kaupunkisuunnittelun kautta. Lisäksi julkinen sektori voi tukea toimintaa avustuksilla, palveluilla ja muilla resursseilla sekä osallistua tilojen toiminnan kehittämiseen erilaisten yhteistyö- ja kumppanuusjärjestelyjen kautta.

Taiteilijakeskittymien ja kuntien tavoitteet eivät kuitenkaan välttämättä ole yhteneviä. Taiteilijoille keskeisiä voivat olla esimerkiksi työtilojen kohtuuhintaisuus ja pysyvyys sekä mahdollisuus toimia osana ammatillista yhteisöä. Kunnat voivat puolestaan liittää tiloihin ja keskittymiin myös laajempia kulttuuri-, elinvoima- ja aluekehityspoliittisia tavoitteita, kuten alueiden vetovoiman, yrittäjyyden ja asukkaiden osallisuuden vahvistamista.

Tutkimuskirjallisuudessa on tunnistettu jännitteitä erityisesti taiteilijoiden ja kulttuuritoimijoiden omista tarpeista lähteneiden keskittymien sekä niihin myöhemmin kohdistuvien julkisten politiikkatavoitteiden välillä. Erilaisten tavoitteiden yhteensovittaminen on siten keskeinen kysymys tilojen hallinnassa ja julkisen sektorin kanssa tehtävässä yhteistyössä.

Lähteitä: Andres & Chapain, 2013; Boswinkel & van Meerkerk, 2023; Chapain & Sagot-Duvauroux, 2020; Porter & Barber, 2007.

Kotimaisissa tilaselvityksissä korostuvat käytännön toimintaedellytykset

Kotimaisissa taiteen ja kulttuurin tilahankkeita ja tilatarpeita käsittelevissä selvityksissä korostuvat erityisesti tilojen saatavuuteen, soveltuvuuteen ja toiminnan jatkuvuuteen liittyvät kysymykset. Keskeisiä haasteita ovat kohtuuhintaisten työskentely- ja harjoitustilojen puute, korkeat tilakustannukset sekä epävarmuus tilojen pysyvyydestä. Taiteellisen työn kannalta merkitystä on myös tilojen koolla, ominaisuuksilla ja saavutettavuudella sekä mahdollisuuksilla tilojen yhteiskäyttöön, monikäyttöisyyteen ja joustavaan muokkaamiseen eri tarpeisiin.

Tilojen merkitys ei kuitenkaan rajaudu fyysisiin työskentelyedellytyksiin. Selvityksissä tarkastellaan myös tiloissa tapahtuvaa taiteellista toimintaa, tuotantoa ja yleisötoimintaa sekä näitä tukevien palvelujen, kuten neuvonnan, viestinnän ja tuotannollisen tuen, tarvetta. Yhteiset tilat voivat lisäksi mahdollistaa taiteilijoiden välisen yhteistyön, kollegiaalisuuden ja tiedonvaihdon sekä vahvistaa yhteyksiä yleisöihin ja paikallisiin toimijoihin.

Tilojen toimintaedellytykset ja jatkuvuus kytkeytyvät olennaisesti myös toiminnan organisointiin ja käytettävissä oleviin resursseihin. Merkitystä on esimerkiksi tilojen omistus- ja vuokrausjärjestelyillä, ylläpidolla ja rakennusten kunnolla sekä henkilöstö- ja toimintarahoituksen riittävyydellä. Kuntien ja muiden kumppaneiden roolit tilojen mahdollistajina, rahoittajina ja yhteistyökumppaneina ovat tämän vuoksi keskeisiä.

Lähteitä: FCG, 2024; Heinämaa, 2021; Mitchell & Karhu, 2009; Niemi-Nagy, 2021; Pyykkönen, 2024; Suomen Taiteilijaseuran Ateljeesäätiö, 2021.

Mitä kirjallisuuden pohjalta tiedetään vähemmän?

Taiteilijan kiinnittyminen paikkakunnalle
Tutkimuskirjallisuudessa tilojen ja paikan merkitystä käsitellään, mutta vähemmän sitä, mikä merkitys yksittäisellä keskittymällä tai tilalla on taiteilijan päätökselle jäädä ja työskennellä paikkakunnalla.

Keskittymien juurtuminen pitkällä aikavälillä
Keskittymien ominaisuuksia ja vaikutuksia on tutkittu enemmän kuin niiden vaiheittaista kehittymistä ja paikallisen juurtumisen mekanismeja.

Käyttäjien erilaiset kokemukset ja tarpeet
Creative hub -tutkimusta on kritisoitu infrastruktuuri- ja politiikkakeskeisyydestä. Tilojen käyttäjien näkökulma ja erilaiset tarpeet ovat jääneet osin vähemmälle huomiolle.

Yhteisöllisyyden rajat ja kustannukset
Yhteisöllisyys näyttäytyy usein resurssina. Vähemmän huomiota ovat saaneet yhteiseen toimintaan liittyvät velvoitteet, ajankäyttö, ristiriidat ja mahdollinen ulkopuolisuus.

Lisäksi: tutkimus painottuu kaupunkeihin, vaikka myös maaseudun ja pienempien paikkakuntien taiteilijakeskittymistä on jonkin verran tutkimusta.

Lähteitä: Boswinkel & van Meerkerk, 2023; Hill, Manning & Frost, 2022; Pasquinelli & Sjöholm, 2015; Pratt, 2021.

Taiteen ja kulttuurin tilat -verkosto

Kyselyn tulokset

CUPORE

Tilatoimijoiden toimintamallit ja hallintorakenteet vaihtelevat

Tilatoimijat eivät muodosta keskenään yhtenäistä ryhmää. **Toimijoita yhdistävät enemmän tavoitteet kuin niiden hallintorakenteet.**

Noin puolessa kohteista tilojen hallinnoinnista vastaavat tiloissa toimivat yhdistykset, jotka myös itse tuottavat tiloissa tapahtuvaa sisältöä. Toisissa kohteissa tilojen hallinnoinnista vastaa esimerkiksi sitä varten erikseen perustettu osakeyhtiö tai kunta tai kaupunki.

”Hallituksessa istuvien kulttuuriorganisaatioiden edustajien voi olla joskus vaikea päättää, edustavatko ns. taloa, vai omaa organisaatiotaan. Osallistuvat organisaatiot ovat niin pieniä, että jos yhden organisaation edustajat ovat esim. lomautettuna kaksi kuukautta, lähes ketään heistä ei saada kiinni mikäli jotain tärkeää on päätettävänä tai keskusteltavana.”

Toimintaa tukevat käytännöt ja hallintorakenteet

- Organisaatiorakenteen keveys ja matala hierarkia
- Laajat verkostot ja kontaktit taidekentälle ja kunnan päättäjiin
- Eri toimijoiden aktiivinen osallistaminen ja yhteisöllisyyden rakentaminen
- Vahva paikallinen tuntemus
- Erilaisten kuntasuhteiden ja niiden mahdollisuuksien tunnistaminen.

Keskeiset ongelmat ja haasteet

- Rajalliset henkilöresurssit suhteessa tilojen hallinnoinnin ja kehittämisen edellyttämään työmäärään ja tavoitteisiin
- Vastuiden epäselvyys ja päätöksenteon epäjohdonmukaisuus tilojen hallinnoinnissa
- Oman toiminnan tavoitteiden ja päätöksenteon suhde kaupunkien hitaampaan ja byrokraattisempaan päätöksentekoprosessiin

Toimijat ja toiminnan tavoitteet

Taiteen ja kulttuurin tilat -verkostoon kuuluvien jäsenten tiloissa toimii yksittäisiä ammattitaiteilijoita, taiteen ja kulttuurin ammattimaisia yhteisöjä ja ryhmiä sekä alan harrastajia ja ei-ammatillisia toimijoita. Monissa tiloissa toimii lisäksi taidekasvatuksen toimijoita, muita oppilaitoksia sekä muiden toimialojen toimijoita.

”Eri toimijoiden keskinäistä yhteistyötä ja demokraattista päätöksentekoa on tuettu aktiivisesti toiminnan käynnistymisvaiheessa fasilitaattorien toimesta. Tavoitteena on, että eri toimijat yhdessä muodostavat yhteisöllisen kehärakenteen, jonka eri tasoilla toimivat eri tavoin aktiiviset sisällöntuottajat sekä myös kulttuuria kuluttavat asiakkaat.”

Erilaisilla tilatoimijoilla on erilaiset painotukset toiminnassaan. Se, mitä asioita toiminnassa painotetaan, vaikuttaa eri tavoin tilan toimintaan ja sen rooliin esimerkiksi paikallisesti.

Erilaiset toimijat tuovat tiloihin erilaisia toimintalogiikkoja ja tavoitteita

- Ammattimaisen taiteellisen toiminnan edistämisen keskiössä on taiteilijoiden työn mahdollistaminen. Tilat toimivat taiteilijoiden työskentelyn infrastruktuurina.
- Tiloissa tuotetaan ja tarjotaan myös kulttuuritapahtumia ja tilat toimivat kulttuuripalveluna yleisölle ja paikalliselle väestölle.
- Tilat kokoavat ja yhdistävät eri taiteenaloja ja niiden toimijoita, mutta myös muiden alojen toimijoita. Ne toimivat monitoimija-alustana yhteistyölle ja vuorovaikutukselle.
- Kaupungeille ja kunnille tilat ovat yhtäältä aluekehittämisen väline, joilla tavoitellaan aktiivista kaupunkikulttuuria ja elinvoiman vahvistamista.

Toiminnan keskiössä on ammattimainen taiteellinen toiminta

Toiminnan tavoitteissa korostuu ammattimaisen taiteellisen toiminnan ylläpitäminen ja tarjoaminen sekä tilojen tarjoaminen tilaisuuksille ja yleisötapahtumille. Toimijat edistävät kuitenkin myös muita tavoitteita. Esimerkiksi tiedon ja osaamisen jakamista toimijoiden välillä ei valittu neljän tärkeimmän tavoitteen joukkoon, mutta sen merkitys nousi esiin avoimissa vastauksissa.

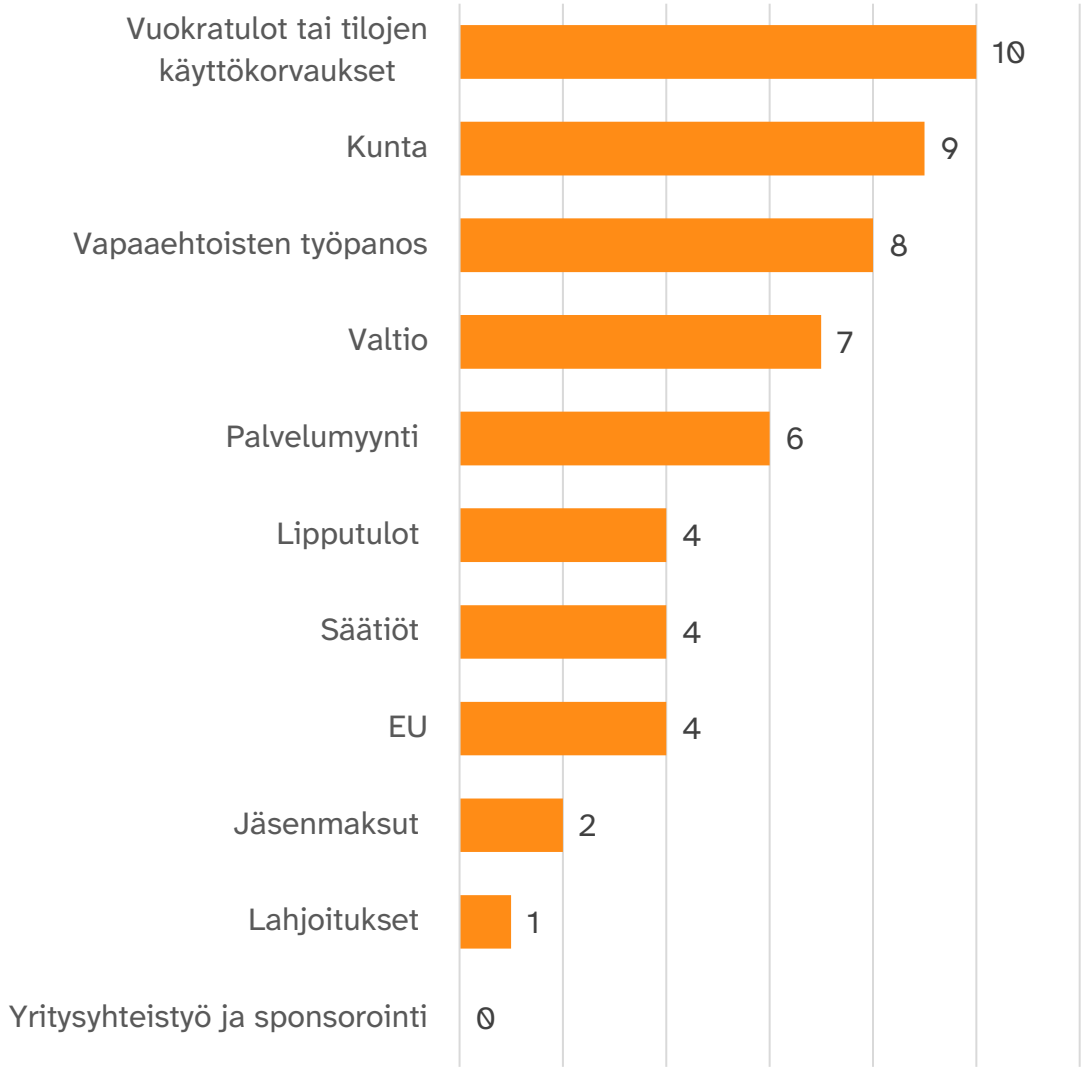
”Kulttuurikeskus tarjoaa infrastruktuuria kulttuurille eli tapahtuma-, vierailu-, kokous- ja työtiloja. Mutta se tarjoaa myös alustan yhteisöllisyydelle eli kutsuu niin taiteen tekijöitä kuin yleisöä kokemaan ja osallistumaan, tekemään siitä yhdessä elävän ja monipuolisen paikan taiteelle, kohtaamisille ja rohkeille kokeiluille. Toiminnan strategisena tavoitteena on ankkuroida kulttuuri osaksi uuden kaupunginosan identiteettiä.”

Millaisia tavoitteita tilojen kautta halutaan edistää? (Lkm)
Valitkaa 1-4 tärkeintä, (n=13).

Vastaajia pyydettiin valitsemaan luettelosta 1–4 toimintansa tärkeintä tavoitetta. Kuvio kuvaa siten tärkeimmiksi valittujen tavoitteiden yleisyyttä, ei kaikkia toiminnassa edistettäviä tavoitteita.

Tilojen rahoituslähteet ja niiden tärkeys

Rahoituslähteiden tärkeys esitetty lukumäärinä niistä, jotka valinneet rahoituslähteen erittäin tai melko tärkeäksi, (n=13).

Tilatoimijoiden rahoitus perustuu monesti useiden eri rahoituslähteiden ja muiden resurssien yhdistämiseen, mutta näiden keskinäinen painoarvo vaihtelee. Vastaajista valtaosa valitsi 3-7 erittäin tai melko tärkeää rahoituslähdettä.

Rahoituksen keskeinen haaste on pysyvän tai pitkäjänteisen rahoituksen puuttuminen: rahoitus on hankeperäistä tai koostuu vuosittain haettavasta toiminta-avustuksesta. Rahoitus on epävarmaa ja altista leikkauksille, säästötoimille ja päätöksentekijöiden näkemyksille taide- ja kulttuuritoimintaa kohtaan.

”Kustannustason jatkuva nousu ja vastaavasti rahoituksen pieneneminen, tuki-instrumenttien katoaminen (kuten palkkatuki) vaikeuttavat ammattimaista ja pitkäjänteistä toimintaa. Maaseudun työvoimatilanne ja työllisyystilanne on todella heikko, ja tekijöitä on vaikea saada ja löytää. Tilat ovat vanhoja ja vaatisivat jatkuvaa huolto- ja kunnostustyötä, jota ollaan jouduttu tekemään lähinnä vapaaehtoistyönä. Isompien remonttien rahoituksen löytäminen on hyvin haastavaa.”

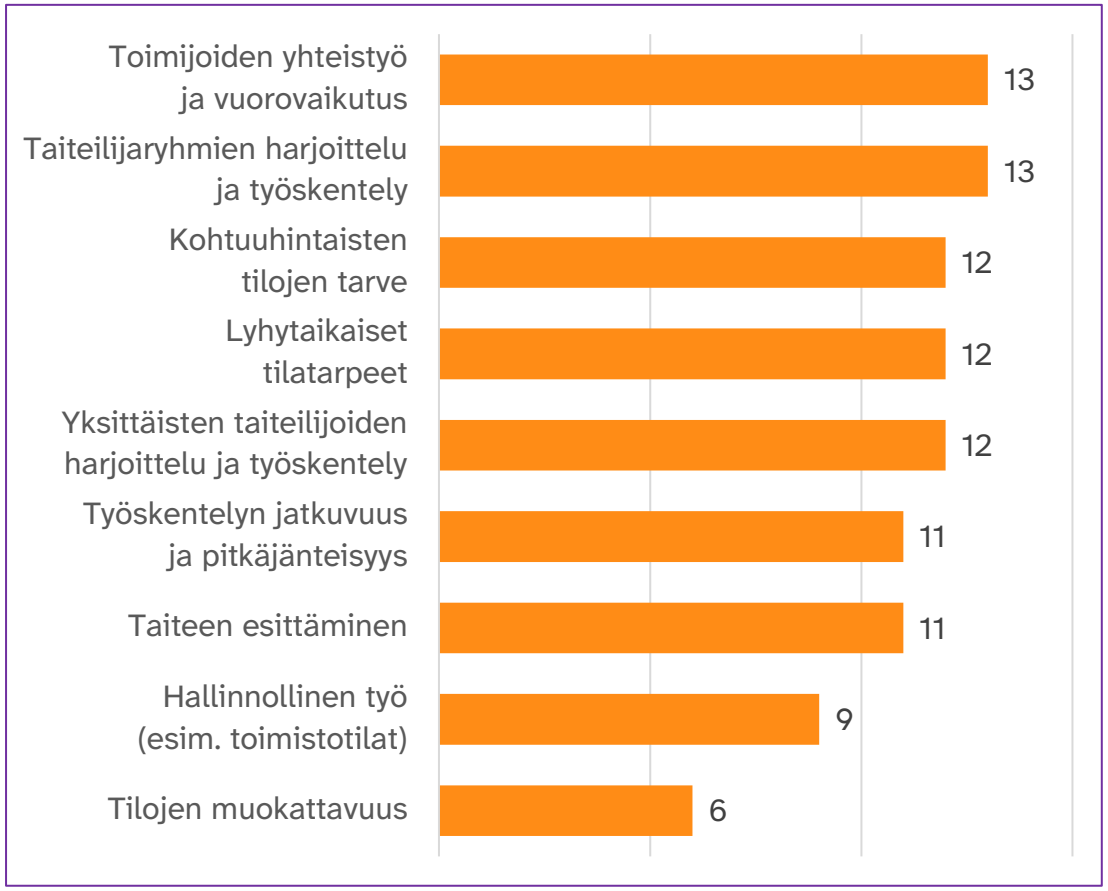
Tilojen toimivuus

Tilat tukevat taiteilijoiden työtä monin tavoin. Haasteena näyttäytyy erityisesti tilojen muokattavuus erilaisiin käyttötarkoituksiin. Tähän vaikuttaa toiminnan sijaitseminen usein historiallisissa rakennuksissa mutta myös tilojen koko ja käytettävissä olevat resurssit.

Toimijat arvioivat tilojen soveltuvan hyvin eri taiteenalojen toimintaan. Samalla monet tiloista on alun perin luotu vastaamaan tiettyjen taiteenalojen tilatarpeita. Tilojen muokkaamiseen tai laajentamiseen liittyy edellä mainittuja haasteita.

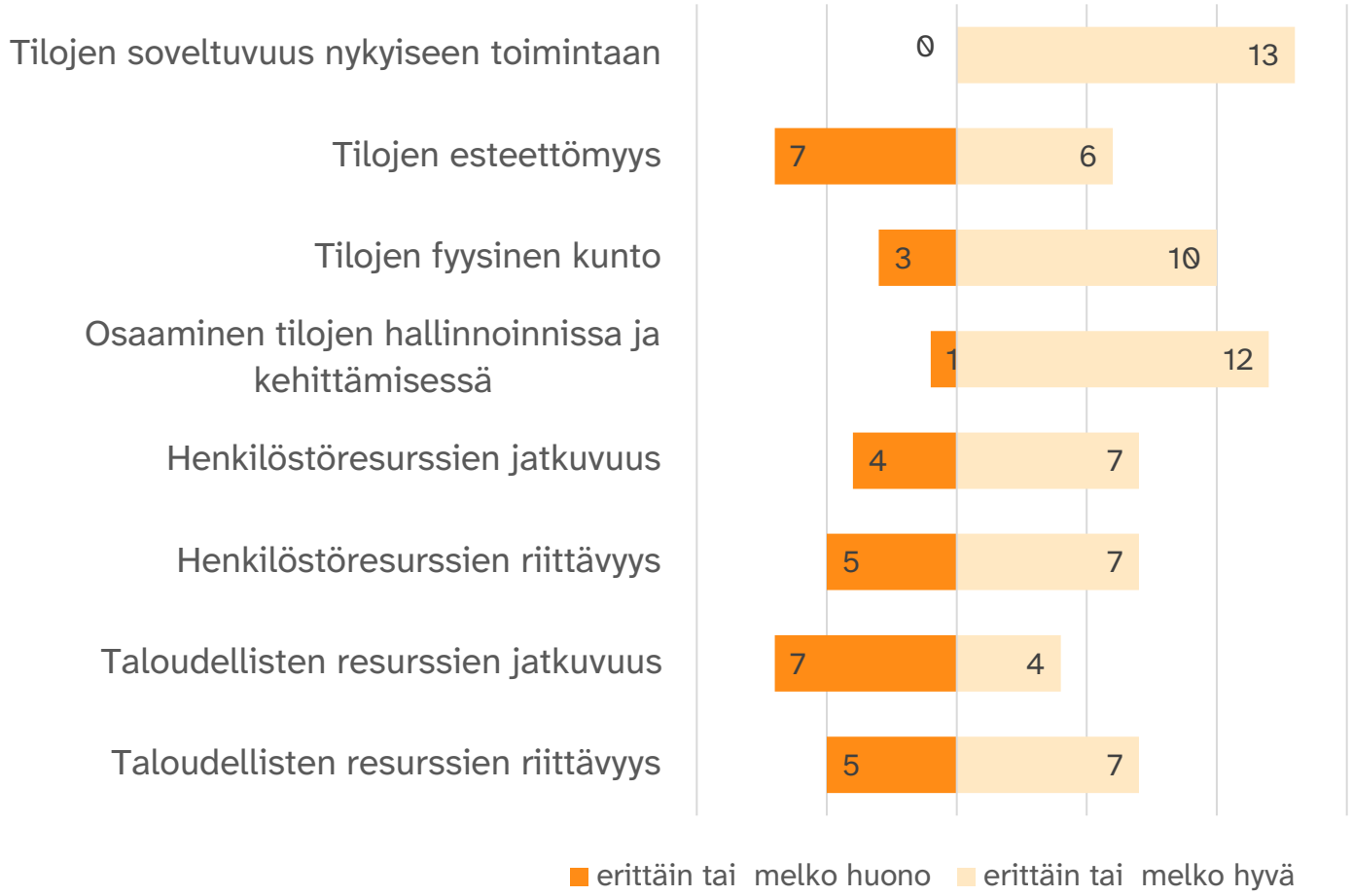
”Tilojen hinnoittelusta on toisinaan puhetta ja näihin aiheisiin on vuosien varrella puututtukin. Logistisia haasteita kaupunkirakenteesta johtuen riittää. Myös kestävyys ja saavutettavuusasioissa on kehitettävää.”

Arvioikaa kuinka hyvin tilat soveltuvat seuraaviin tarkoituksiin ja tarpeisiin (vaihtoehdon erittäin hyvin tai melko hyvin valinneet, lkm), (n=13).

Tilat toimivat käyttötarkoitukseen, myös kehitettävää löytyy

Arvioikaa seuraavien tilojen toimintaan liittyvien tekijöiden tilannetta tällä hetkellä (lkm), (n=13).

- Tilatoimijat arvioivat tilojen hallinnointiin ja kehittämiseen liittyvän osaamisensa hyväksi
- Huolta aiheuttavat taloudellisten ja henkilöresurssien jatkuvuus ja riittävyys
- Tilat soveltuvat hyvin nykyiseen toimintaan
- Parannettavaa löytyy erityisesti tilojen esteettömyydessä

”Olemme vakavarainen yhtiö, mutta viime vuosien kriisit ovat myös osuneet kohdallemme. Vanhojen kiinteistöjen kanssa on aina haasteita, mutta nämä ovat melko hyvin kirjoitettu toimintamme ytimeen, joten tulemme niiden kanssa toimeen. Ydintoiminnan ulkopuolelta olemme toisinaan tilanteissa, joissa oma osaamisemme ei riitä ja resurssien löytäminen on hankalaa.”

Suhde kuntaan vaihtelee, mutta monelle kunnan rooli on keskeinen

Miten kuvailisitte suhdettanne kuntaan? (lkm, n=13).

Erilaisia kuntasuhteita

- Tiloihin ja resursseihin liittyvä suhde (kunta omistaa tilan, ylläpitää tilaa, avustaa toimijoita)
- Yhteistyö- ja kumppanuussuhde (kunta markkinoi, mahdollistaa, tukee, tekee yhteistyötä)
- Strateginen kehittäminen (kunta näkee tilan osana elinvoimaa, matkailua, kaupunkikehittämistä)

Kuntasuhteen vahvuudet

- Pitkä yhteistyö luo vakautta ja luottamusta, suorat yhteydet päättäjiin, kunnan rahallinen ja symbolinen tuki

”Kunnan omistuksen myötä meillä on suora yhteys päätöksentekijöihin.”

”Roolitus on selkeä: kunta mahdollistaa, operaattori suunnittelee ja toteuttaa.”

Kuntasuhteen haasteet ja kehittämistarpeet

- Rahoituksen epävarmuus, byrokratia, hidas päätöksenteko, kulttuuritoimintaan ja tilaan kohdistuvan arvostuksen vaihtelu, tilan käytön epävarmuus tulevaisuudessa (kaavoitukseen liittyvät kysymykset ym.)

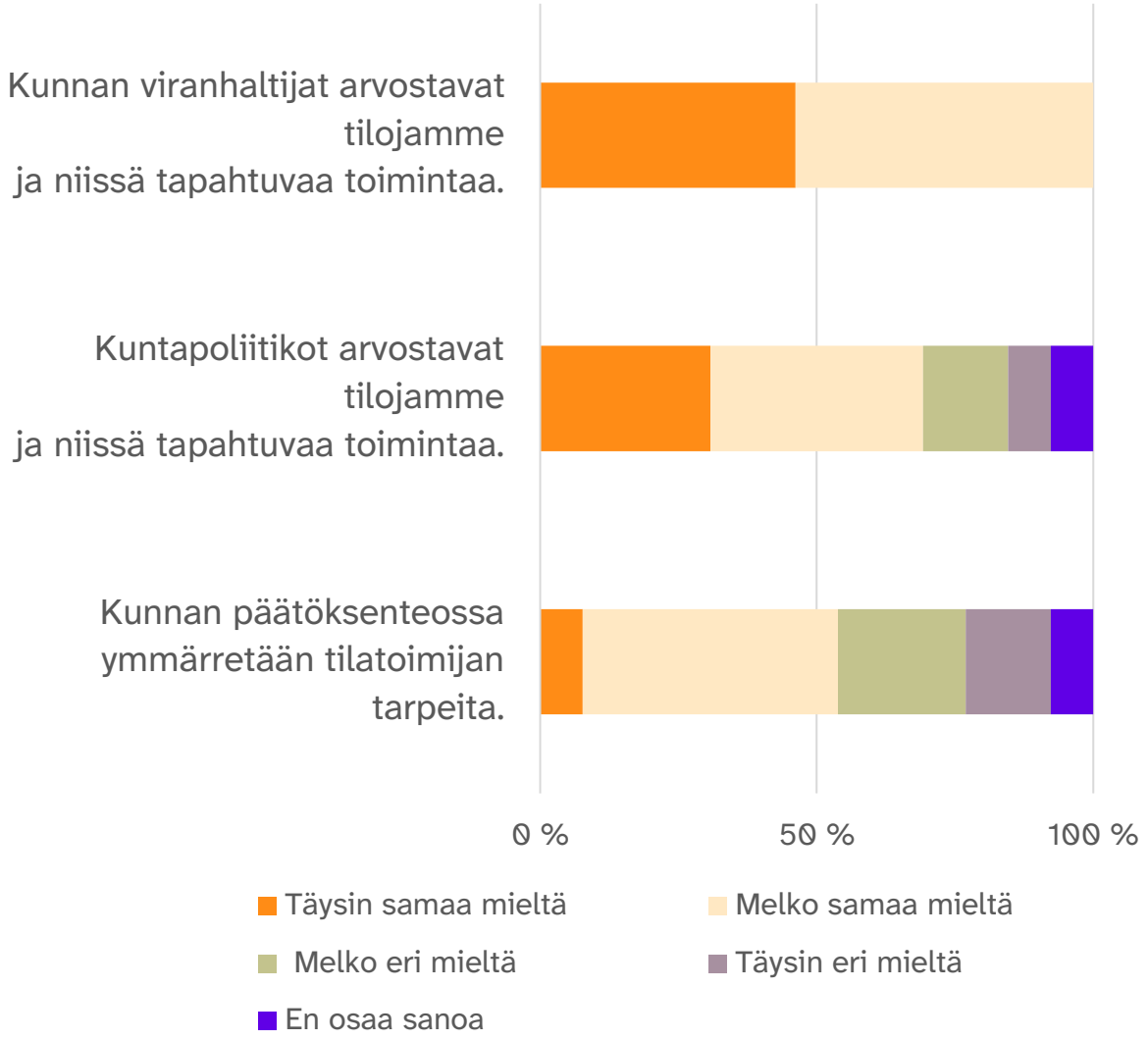
”Kunnan oma omistajapolitiikka on vaikeaselkoista ja henkilöstövaihdokset hankaloittavat asioista sopimista.”

Kunnan päätöksentekijöiltä kaivataan ymmärrystä tilatoimijoiden tarpeista

Kunnalta toivotaan ennakoitavia ja jatkuvuutta edistäviä toimintaolosuhteita, pitkäjänteistä ja riittävää rahoitusta, pysyviä tilaratkaisuja sekä vahvaa kumppanuutta.

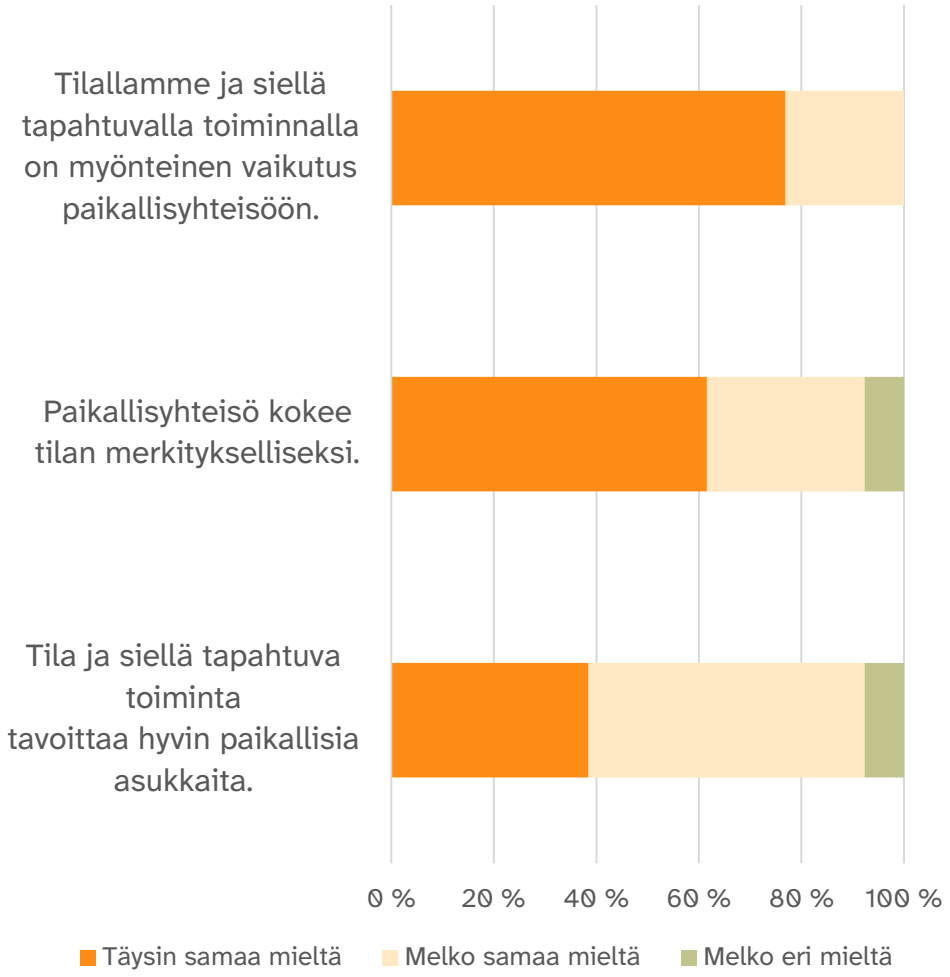
Tila-asioissa tulisi huomioida myös taiteilijoiden työn luonne ja erityisvaatimukset sekä työturvallisuus, kuten turvallinen sisäilma ja rakennuksen rakenteet. Taiteenalojen keskenään erilaiset erityispiirteet asettavat tiloille vaatimuksia esimerkiksi tilojen koon, äänieristyksen ja tekniikan osalta. Näiden kysymysten ymmärtäminen ja ratkaiseminen edellyttävät riittävää yhteistyötä kunnan päätöksentekijöiden ja tilatoimijoiden välillä.

”Tilakysymykset ovat taiteen tukemisessa suurempia kysymyksiä kuin usein osataan ymmärtää. Tästä johtuen kunnat eivät osaa reagoida kulttuuritilojen tarpeisiin oikeilla hallinnollisilla ratkaisuilla ja usein byrokraattinen taakka kaatuu pienten kulttuuritoimijoiden niskoille.”

n=13

Suhde paikallisyhteisöön koetaan vahvaksi ja merkitykselliseksi

Ei vastauksia kohtiin ”täysin eri mieltä” tai ”eos”. N=13.

Paikallisyhteisö on sekä toiminnan voimavara että kohde

- Tilatoimijat mahdollistavat monipuolista ja vaihtoehtoista kulttuuri-, harrastus- ja tapahtumatoimintaa sekä luovat kohtaamispaikkoja yhteisöille.
- Paikalliset asukkaat osallistuvat kävijöinä, vapaaehtoisina, talkoolaisina, vuokralaisina ja yhteistyökumppaneina.

”Tila on ollut alusta alkaen paikallisille hyvin merkittävä tulevaisuudenuskon ja toivon luoja. Se rikastuttaa paikalliskulttuuria ja esittelee sitä edustavasti myös alueen ulkopuolelle. Paikalliset ovat valmiita takaamaan lainoja, tulemaan talkoisiin ja ottamaan osaa vapaaehtoistyöhön.”

Tilojen suhde paikallisyhteisöön ja lähiympäristöön vaihtelee

- Pitkäaikaiset tilatoimijat kokoavat paikallisyhteisöä ja vakituista kävijäkuntaa.
- Uusien ja kehittyvien tilojen yhteisöt ovat vasta rakentumassa, ja niiden muodostuminen edellyttää, että toiminta ja paikka tulevat tutuiksi.
- Tilan sijainti ja resurssit sekä toiminnan sisältö vaikuttavat yhteistyön muodostumiseen ja yhteisöjen aktiivisuuteen ja osallisuuteen.

”Talon sijainti on monelle kaupunkilaiselle ja erityisesti nuorille vierasta aluetta. Talolla alkaa olla tunnettuutta vasta viiden vuoden toiminnan jälkeen, mikä toki osin johtuu siitä, että resursseja voimakkaaseen markkinointiin ei ole koskaan ollut. Yhteisöjen kanssa työskentely vaatii todella paljon resursseja,”

Jatkuvuuden jännite: kehittämishalu vs. epävarmuus

Tilatoimijat suhtautuvat tulevaisuuteen melko optimistisesti ja uskovat toimintansa kasvuun ja vakiintumiseen. Tulevaisuudelta toivotaan pysyvyyttä ja kehittämismahdollisuuksia. Tilat tukevat fyysisesti ja sosiaalisesti taiteilijoiden työskentelyä, mutta samaan aikaan rakenteelliset asiat kuten rahoituksen lyhytjänteisyys ja epävarmuus heikentävät sitä.

Mahdollisuuksina nähdään:

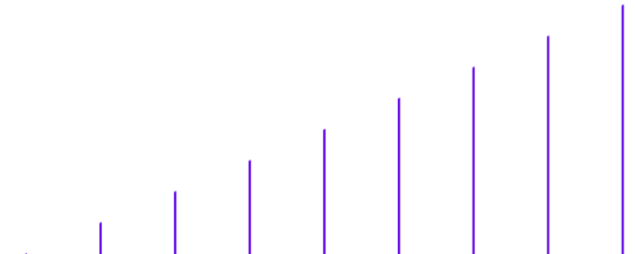
- Tunnettuuden ja kävijämäärien kasvu
- Uudet yhteistyö- ja rahoitusmallit
- Tilojen kehittäminen, remontit ja palvelujen laajentuminen
- Kulttuurin vahvistuva rooli alueiden vetovoimatekijänä

- Tilatoimijoiden välisen yhteistyön ja tilojen yhteiskäytön edistäminen entistä rakenteellisemmin, konkreettisemmin ja tavoitteellisemmin taiteilijoiden työskentelyedellytysten vahvistamiseksi.

Positiivinen kehitys on vahvasti riippuvainen pitkäjänteisestä ja riittävästä rahoituksesta ja pysyvistä tilaratkaisuista. Näissä kunnilla nähdään keskeinen rooli.

”Tehdä päätöksiä, jotka tukevat tilojen pysyvyyttä pitkäjänteisesti eli peruskorjata olemassa olevia tiloja ajoissa tai rakentaa kokonaan uusia. Kehittää tilojen käyttömalleja siten, että yhteiskäyttöisyys ja resurssien jakaminen olisi mahdollista. Myöntää tila-avustuksia, jotta tilat olisivat taloudellisesti saavutettavia - koska kohtuuhintaisia tiloja ei enää muuten pystytä takaamaan.”

”Olisi hienoa, jos Suomessa olisi sellainen taiteen tilojen verkosto, missä tilat voisivat toimia keskenään ja olla suhteessa toisiinsa. Niissä voisi olla vaikka residenssitoimintaa tai vain mahdollisuuksia erilaiseen toimintaan.”

Kolme case-kohdetta

Turku, Kajaani ja Imatra

CUPORE

Taiteen talo

Turku

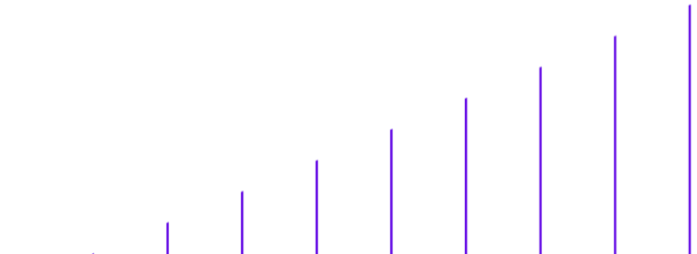
CUPORE

Taiteen talo

- **Historia.** Taiteen talo avattiin vuonna 2022 Turun Vanhaankaupunkiin Rettigin vanhan tupakkatehtaan tiloihin. Taustalla vaikutti kriisi taiteilijoiden työtilojen menetyksestä sekä kaupungin tahtotila elävöittää keskusta-aluetta.
- **Tilat.** Taiteen talo koostuu yhdeksästä 1800–1920-luvun rakennuksesta.
- **Hallinto.** Taiteen talon hallinnosta vastaa Taiteen talo Oy. Yhtiö on 100-prosenttisesti Turun kaupungin omistama. Sisällöistä vastaavat pitkäaikaiset vuokralaiset (galleriat, elokuvateatteri, ylioppilasteatteri) ja tapahtumavuokralaiset (näyttelyt, konsertit, festivaalit jne.).
- **Toimijat.** Taiteen talossa toimii kuvataiteilijoita, esittävän taiteen tekijöitä, kirjallisuuden, sanataiteen ja sarjakuvan tekijöitä sekä luovien alojen ammattilaisia.
- **Toiminta.** Taiteen talossa on kuvataiteilijoiden (Ateljee-säätiön kautta), muiden alojen taiteilijoiden sekä luovien alojen toimijoiden työtiloja. Tiloissa järjestetään erilaisia näyttelyitä, esityksiä, tapahtumia ja työpajoja. Tiloja on mahdollisuus vuokrata yleisö- ja yksityiskäyttöön.
- **Toiminnan tavoite.** Taiteen talo Oy:n tehtävänä on edistää ja tukea kulttuuritoimintaa, taiteen ja kulttuurin ammattilaisten työllisyyttä ja elinkeinoa sekä kehittää ja organisoida Taiteen talo -konseptia.
- **Resurssit.** Päärahoituslähteet perustoimintaan ovat vuokratuotot ja kaupungin toiminta-avustus. Koettu taloudellisten resurssien riittävyys ja jatkuvuus: melko hyvä.

“Taiteen talon perustamisen taustalla on sekä taiteilijoiden työtilakriisi, jonka kautta Turun Taidekahvit -verkosto eli toiminta-avustuksen saajien yhteenliittymä lähti lobbaamaan keskuksen perustamista. Samaan aikaan kaupungin strategisissa linjauksissa on Turku Visio, joka ulottuu 2050-luvulle saakka. Se linjasi tavoitteen kehittää Vanhaakaupunkia erityisesti kulttuurin keinoin ja ajallisesti nämä osuivat yksiin eli riittävän moni virta kulki samaan suuntaan samanaikaisesti ja se synnytti sitten päätöksen niin nopeasti.”

Lähteitä: Karvonen, 2025; selvityksen haastattelu- ja kyselyaineisto; Turun kaupunki, 2017; Turun Taiteen talo, 2026.

Taiteen talo taiteilijoiden toimintaympäristönä

Taiteilijoiden näkemykset työntekoa tukevista tekijöistä Taiteen talossa

- **Tilojen keskeinen sijainti,** toimivat kulkuyhteydet sekä taiteen ja taiteilijoiden lisääntynyt näkyvyys kaupungissa
- **Kulttuurihistoriallinen miljöö** inspiroi ja on esteettisesti miellyttävä
- **Tilojen hyvä maine** heijastuu omaan tekemiseen ja motivaatioon
- **Osaamisen, tuen ja työvälineiden jakaminen** on tärkeää taloudellisesti ja sosiaalisesti
- **Yhteisöllisyys** synnyttää uutta toimintaa: on perustettu uusi galleria, kansainvälinen toiminta on laajentunut jne.
- **Tilojen pysyvyys** luo uskoa tulevaan

Nykymalli ei ratkaise kaikkea

- Tilat on tarkoitettu pääasiassa kuvataiteen toimijoille. Taiteen talo ei ratkaise esimerkiksi musiikin, sirkuksen, tanssin tai teatterin tilatarpeita.
- Tilojen historiallisuus asettaa rajoja tilojen käytölle ja muokkaamiselle. Tilojen korkeus rajoittaa joidenkin taiteenalojen toimintaa, eikä tiloissa voi esimerkiksi tehdä ”sotkuista” kuvataidetta.
- Tarvetta myös lyhytaikaiselle ja väliaikaiselle tilavuokralle.

”Tärkein tilojen ominaisuus on pitkäkestoisuus: tieto siitä, että tila on pysyvä, vapauttaa valtavasti energiaa ja resursseja pitkäjänteiseen taiteellisen työn suunnitteluun ja projektien tekemiseen. Toisena tulee sijainti: keskustasijainti on helpottanut hurjasti arjen liikkumista, ja työhuoneelle tulee helpommin mentyä lyhyemmäksikin ajaksi rikkonaisina työpäivinä. Asiakkaita on myös helppo kutsua työhuoneelle.”

”Taiteen talo ratkoo Turussa osan paikallisista tilaongelmista, mutta haasteita jää. Erityisesti lyhytaikaisten ja väliaikaisten ja huokeiden tilojen puute on iso. Esitystaiteen puolella Turussa ja monessa muussa kaupungissa puuttuu kokonaan lyhytaikaisia harjoitustiloja. Jaettavien ja muunneltavien tilojen käyttöä pitäisi edistää, jotta edullisia tiloja tulisi enemmän tarjolle (esim. vastavalmistuneille taiteilijoille). Yhteiskäyttöisyyden vastuuongelma on ratkaistava: kuka hallinnoi tiloja?”

Lähteitä: selvityksen kysely- ja haastatteluaineisto

Taiteen talon paikallinen merkitys

Taiteilijat kiinnittyvät paikkakuntaan osaltaan työtilojen ja -yhteisön kautta

- Taiteen talo on ollut monille taiteilijoille yksi Turkuun jäämistä puoltavista tekijöistä.
- Tiloissa syntynyt ja toimiva yhteisö on luonut rakenteita, jotka mahdollistavat taiteilijan työn ja edistävät toimeentuloa. Tällaisia ovat uusi galleriatila, jaettavat työtilat ja -välineet (mm. grafiikan paja) sekä yhteiset hankkeet, jotka ovat edistäneet kansainvälistä toimintaa.
- Taiteen talo on luonut uskoa mahdollisuuksiin toimia kaupungissa taiteilijana myös tulevaisuudessa.

Taiteen talo on paitsi taiteilijoiden myös luovan alan toimijoiden työpaikka ja toimintaympäristö sekä aktiivinen ja elävä paikallisyhteisön kohtaamispaikka

- Taiteen talon monipuolinen toiminta ja kulttuuritarjonta synnyttävät vuorovaikutusta taiteilijoiden, luovan alan toimijoiden ja yleisön välillä mutta myös paikallisväestön kesken.
- Taiteen ja kulttuurin näkyvyys ja tarjonta kaupungissa ovat lisääntyneet tiloissa tapahtuvan toiminnan myötä.
- Lisääntynyt vuorovaikutus ja näkyvyys ovat osalla taiteilijoista kasvattaneet myyntiä.
- Taiteilijoiden ja luovan alan toimijoiden tuominen yhteen voi edistää toiminnan skaalautuvuutta.

”Perhesyistä pysyisin Turussa joka tapauksessa. Taiteen talo antoi uskoa Turun kaupungin kulttuuripolitiikkaan ja vahvisti suhdetta kotikaupunkiini. Olen ollut ehkä ensimmäistä kertaa ylpeä siitä, että valitsin Turun kotikaupungikseni.”

”Ilman mahdollisuutta työskentelytilaan olen taiteilijana osaton ja koditon, joten työhuone on minulle taiteilijana ammattimaisen toiminnan kivijalka, työpaikka. Kulttuurin ja taiteellisen toiminnan keskittymät ovat ideaaleja toimintaympäristöjä luovan alan toimijoille. Täällä saa työskennellä yksin ja rauhassa, mutta on mahdollista myös osallistua ja verkostoitua sekä matalalla kynnyksellä että tavoitteellisemmin. Etabloituminen on helpompaa ja samalla tulet osaksi laajempaa työyhteisöä ja verkostoa.”

Lähteitä: selvityksen kysely- ja haastatteluaineisto

Taiteen talo yhteisenä toimintaympäristönä

Tilojen ylläpito on jatkuvaa tasapainoilua taiteilijoiden tarpeiden, yleisölle avoinna olemisen ja kaupungin tavoitteiden (mm. keskustan elinvoima) välillä

- Tiloissa toimivien taiteilijoiden suhtautuminen asiaan vaihtelee: toisille Taiteen talon ympäristössä tapahtuvat yleisötilaisuudet tuovat eloa ja inspiraatiota, toisille ne merkitsevät työrauhan menetystä.
- Taiteen talon perustaminen keskeiselle ja näkyvälle paikalle on edellyttänyt eri näkökulmien ja tavoitteiden yhteensovittamista ja kompromisseja.

Taiteen talo on löytänyt ja vakiinnuttanut paikkansa. Mitä tilojen pysyvyys edellyttää?

- Kyselyn perusteella osa taiteilijoista kokee työhuoneiden nykyisen hintatason korkeaksi. Korkea hinta voi johtaa siihen, että taiteilijat luopuvat työhuoneista, siirtyvät pienempiin työhuoneisiin tai jakavat työhuoneita, mikä voi vaikuttaa työn sisältöön ja työrauhaan.
- Myös muiden tiloissa toimivien rahoitustilanne vaikuttaa tulevaisuuteen, ja tähän vaikuttavat mm. sote-alan leikkaukset.
- Tilojen käytössä on kyettävä löytämään ja säilyttämään tasapaino eri toimijoiden ja tavoitteiden välillä: taiteilijoiden tarpeet, kaupunkikehitys ja elinvoima sekä kaupunkilaisten yleisötapahtumat ja kulttuuripalvelut.
- Toiminnan linkittäminen kaupunkikehittämisen strategioihin ja laajempiin kokonaisuuksiin.

”Taiteen talon tapahtumatuotanto on ajoittain työtä vaikeuttavaa ja häiritsevää, roudausten kanssa on ongelmia ja melu ja levottomuus eivät aina tue työrauhaa.”

“Meillä on osin vuokra-avustettua tilaa, eli me maksamme enemmän kaupungille vuokraa kuin mitä me saamme tiloista. […] Yksittäisille taiteilijoille se on toteutettu yhteisöjen kautta ja Ateljeesäätiö on tässä merkittävässä roolissa. Mitä kaupallisempaan toimintaan tullaan, niin hinnoitteluperuste tietysti ohjaa ikään kuin sitten osaltaan myös sitä valintaa.”

Lähteitä: selvityksen kysely- ja haastatteluaineisto

Taiteen talo: kaupungin rooli, yhteistyö ja toiminnan jatkuvuus

Kaupungin rooli, rahoitus ja yhteistyö

- Turun kaupunki rahoittaa Taiteen taloa toiminta-avustuksella. Toiminta-avustus sekä erikseen anottavat hankerahoitukset kattavat liikevaihdosta noin 50 prosenttia.
- Oman tulonhankinnan merkityksen arvioidaan kasvavan tulevaisuudessa vuokra-alan lisääntyessä ja Turku 2029 -säätiön toiminta-avustuksen päättyessä.
- Taiteen talo on tehnyt yhteistyötä Turun kaupungin keskustan kehittämisen ja kulttuurin kärkihankkeiden kanssa (päättyivät kesällä 2025).
- Taiteen talo mainitaan Turun kaupungin Kulttuurilupauksessa. Siinä tila kytketään taiteen tekemisen ja taiteilijoiden työtilojen pitkäaikaisten ratkaisujen varmistamiseen Turussa.
- Tilan jatkuvuuden näkökulmasta on tärkeää, että myös ne taiteenalat, jotka eivät ole vahvasti edustettuina Taiteen talossa, kokevat tilan tärkeäksi ja merkitykselliseksi ja koko Turun taidekenttää hyödyttäväksi.

"Meillä on neljä sidosryhmätasoa, taiteilijat, kulttuurialan tekijät, kaupunkilaiset ja poliittiset päättäjät. Niin kauan kun olemme julkista rahaa käyttäviä toimijoita niin meitä täytyy kiinnostaa se, mitä kaupunkilaiset ajattelee ja että kaikki nämä tasot on tyytyväisiä siihen, että Taiteen talo on perustettu ja että se sijaitsee tässä. Meidän mahdollisuus toimia on sitä vahvempi mitä pidempään nämä kaikki tasot pitävät tätä tärkeänä ja oikeana. Jos joku kulma alkaa vuotaa niin sitten meidän täytyy tietty miettiä, että miten me suunnataan huomiotamme enemmän sinne."

Turun kaupungin Kulttuurilupaus *Taiteen ja kulttuurin aika!* linjaa kulttuurin kehittämistä vuoteen 2029. Tämän selvityksen teemojen näkökulmasta keskeisiä ovat erityisesti tavoitteet vahvistaa taiteen ja kulttuurin ammattilaisten toiminta- ja työskentelyedellytyksiä sekä turvata tiloja taiteen tekemiselle, kohtaamisille ja kokemiselle.

Lähteitä: selvityksen kysely- ja haastatteluaineisto: Turun kaupunki, 2022; Turun Taiteen talo, 2026.

Seminaarin Taidekampus

Kajaani

CUPORE

Seminaarin Taidekampus

Historia. Seminaarin Taidekampus avattiin vuonna 2024. Taustalla vapaan kentän ja esittävän taiteen toimijoiden tilatarve ja toiminnan vahvistaminen, jotka johtivat Seminaarin Taidekampus -hankkeeseen.
Tilat. Taidekampus sijaitsee historiallisella Seminaarin kampusalueella Kajaanin keskustan tuntumassa.
Hallinto. Tilojen hallinnoinnista vastaa Kulttuuriosuuskunta G-voima, joka toimii päävuokralaisena.
Toimijat. Kulttuuriosuuskunta G-voima, Kajaanin Harrastajateatteri, Lasten ja nuorten kulttuurikeskus Kulttura, Routa Company ja Vaara-kollektiivi. Lisäksi tiloissa on muuta yhdistys- ja oppilaitostoimintaa (mm. Mieli ry, Kainuun Musiikkiopisto, Kainuun Opisto, Leikkimö).
Toiminta. Taidekampuksella on työ- ja harjoitustiloja taiteilijoille ja harrastajille sekä esitystiloja mm. teatterille, tanssille, kuvataiteelle ja musiikille.
Toiminnan tavoite. Tarjota ja ylläpitää tiloja ammattimaisille taiteen ja kulttuurin toimijoille (harjoittelu- ja työtilat, toimistotilat, esiintymis- ja näyttelytilat).
Resurssit. Kunnan ja valtion avustukset, säätiörahoitus, vuokra- ja lipputulot sekä vapaaehtoisten panos. Koettu taloudellisten resurssien riittävyys: melko hyvä; taloudellisten resurssien jatkuvuus: melko huono.

Seminaarin Taidekampus -hanke (2024-2027)

Tavoitteet:

- koota ja vahvistaa vapaan kentän toimintaa ja yhteistyötä
- kehittää Kajaaniin esittävän taiteen osaamiskeskittymää
- lisätä kaupunkilaisille suunnattua toimintaa ja kulttuurin saavutettavuutta
- vahvistaa Kajaanin veto- ja pitovoimaa, keskustan elinvoimaa ja kulttuurikaupunkiprofiilia
- rakentaa toiminnalle pysyvä toimintamalli kolmivuotisen hankkeen aikana

Lähteitä: Seminaarin Taidekampus, n.d.; selvityksen haastattelu- ja kyselyaineisto.

Seminaarin Taidekampus taiteilijoiden toimintaympäristönä

Taiteilijoiden näkemykset työntekoa tukevista tekijöistä Seminaarin Taidekampuksella

- **Hyvä ja keskeinen sijainti,** tärkeää taiteilijoiden työskentelyn sekä yleisön tavoittamisen näkökulmasta
- **Kulttuurihistoriallinen miljöö**
- **Ammattimaiset tilat** mahdollistavat korkeatasoisen toiminnan ja taiteilijana kehittymisen. Myös teatterin harrastustoiminnan toimiminen ammattimaisissa puitteissa motivoi toimintaa ohjaavia ammattitaiteilijoita.
- **Turvalliset tilat** niin fyysisesti kuin henkisesti. Fyysinen turvallisuus: käyttötarkoituksenmukaisuus, valaistus, ilmanvaihto, esteettömyys jne. Henkinen turvallisuus: turvallinen yhteisö ja erilaisuuden suvaitseminen
- **Yhteisö** inspiroi, luo turvaa ja sitoo paikkakunnalle
- **Vuokratason kohtuullisuus** mahdollistaa toiminnan sekä pää- että sivutoimisesti

Toimivat ja ammattimaiset tilat, niissä toimiminen ja niiden maine synnyttävät ympärilleen korkeatasoista ja kunnianhimoista tekemistä.

”Taidekampus mahdollistaa fyysiset tilat, joissa harjoittaa esimerkiksi esityksien tekoa, treenaamista (salit) ja toteuttaa erilaisia tapahtumia, joka ei olisi mahdollista ilman useampien kulttuuritoimijoiden muodostamaa tilaa. Fyysisen ympäristön lisäksi Taidekampus tarjoaa sosiaalisen ympäristön, jossa voi verkostoitua muiden taide- ja kulttuuritoimijoiden kanssa ja tehdä tiivistä yhteistyötä, keskustella ja pallotella ideoita.”

”Taidekampuksella työskentelyllä on ollut minulle valtava merkitys, löysin sieltä paljon verkostoja ja taiteellisesti kiinnostavia toimijoita, joiden kanssa haluaisin tehdä töitä myös jatkossa. Ennen työtäni kampuksella minulla ei ollut lainkaan verkostoja Kajaanissa, kaikki verkostoni täällä ovat siis seurausta kampuksella työskentelystä. Koin kampuksella kehittyväni taiteilijana ja yhteisön jäsenenä, mutta ennen kaikkea tuntui tärkeältä se, kuinka koin pääseväni käyttämään taitoja, joita minulla jo on ja hiomaan niitä eteenpäin. Kampus mahdollisti omalta kohdaltani paljon sellaista, johon en ole päässyt muualla keskittymään.”

Lähteitä: selvityksen kysely- ja haastatteluaineisto

Seminaarin Taidekampus taiteilijoiden toimintaympäristönä

Paikallisen taidekentän työskentely- ja kohtaamispaikka

- Kampus kokoaa vapaan kentän toimijoita ja vahvistaa taiteilijoiden yhteistyötä.
- Tila tukee taiteilijoiden kiinnittymistä Kajaaniin: tila, työmahdollisuudet ja yhteisö mahdollistavat paikkakunnalla työskentelyä ja sinne jäämistä.
- Taidekampus on luonut uskoa ja jatkuvuutta taiteilijoiden tulevaisuuteen.
- Synnyttää uutta taide- ja kulttuuritoimintaa: tiloihin on kehittämistarpeiden myötä tullut mm. uusi kulttuurituottajakoulutus sekä paikallisen kuvataiteilijayhteisön kautta jatkuvaa näyttelytoimintaa.

Tulevaisuuden haasteet

- Taiteilijoiden työtiloja tarvitaan Seminaarin Taidekampukselle ja Kajaaniin lisää, sillä nykyiset tilat eivät riitä kaikille niitä tarvitseville.
- Tilatarpeiden ratkaiseminen myös muilla taiteenaloilla kuin esittävissä taiteissa.
- Tilojen puute tai niiden liian korkea hinta voi johtaa siihen, että taiteilijat muuttavat pois paikkakunnalta tai kykenemättömyyteen harjoittaa taiteilijan ammattia ja kehittyä siinä.
- Toiminnan lisääntyessä ja toimijoiden määrän kasvaessa ristiriidat tilojen käytössä ja aikataulutuksessa lisääntyvät.

”Ilman Generaattoria ja nyt sen työtä Taidekampuksella Kajaanissa ei olisi ylipäätään nykyisenkaltaista taiteen vapaata kenttää eikä täällä olisi meikäläistäkään. Muutin Generaattorin ja sen yhteisön vuoksi takaisin Kajaaniin ja on vaikea kuvitella miten olisin edes saanut mahdollisuutta toimia Kajaanissa taiteilijana ilman näitä yhteisöjä ja tiloja.”

”En usko, että olisin muuttanut Kajaaniin ilman työskentelyä kampuksella ja sitä, millainen kokemus oli. En ole törmännyt näin toimivaan yhteisölliseen taiteen tilaan muualla Suomessa.”

”Tilat ovat tällä hetkellä rajalliset, mutta riittävät nykyiseen toimintaan. Toivoisin lisää tiloja, jotta toiminta voisi laajentua entisestään ja kaikilla taiteilijoilla olisi mahdollisuus tulla näkyväksi oman taiteen kautta.”

Lähteitä: selvityksen kysely- ja haastatteluaineisto

Seminaarin taidekampuksen paikallinen merkitys

Paikallisyhteisön kohtaamispaikka

- Tiloissa järjestettävä monipuolinen toiminta tukee paikallisyhteisön osallistumista.
- Tilalla on monen ikäisiä ja erilaisia käyttäjiä vakituisten toimijoiden lisäksi viikoittain.
- Tila sijaitsee alueella, jossa toimii varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, yritysmaailman ym. toimijoita. Yhteistyö on aktiivista.
- Sijainti keskusta-alueella tukee paikallisyhteisön osallistumista ja mahdollistaa vuorovaikutusta
- Tila, siellä tapahtuva toiminta ja vuorovaikutus paikallisyhteisön kanssa vahvistavat Kajaanin kulttuuritarjontaa, kulttuurista identiteettiä, kotiseutuylpeyttä ja vetovoimaa.

”Vapaan kentän toimijat ovat saaneet toimivan, turvallisen ja elävän kulttuurikeskuksen, joka vetää ja kiinnostaa sekä yhteistyökumppaneita että yleisöä. Toiminta rikastaa kaupungin sivistyspalveluita ja tarjoaa sellaisia sisältöjä, joihin kaupungin omat palvelut eivät pystyisi. Satsaaminen uuteen, nuorekkaaseen ja vapaata kenttää palvelevaan kulttuurikeskukseen lisää kaupungin veto- ja pitovoimaa.”

”Koen sekä ammattilaisten että harrastajien parissa työskennelleenä erityisen hienona sen, kuinka kampuksella mahdollistuu myös harrastajien yhteistyö ammattitaiteilijoiden kanssa sekä mahdollinen uusien tekijöiden kannustaminen ja alkuun auttaminen taiteen kentällä.”

Lähteitä: selvityksen kysely- ja haastatteluaineisto

Seminaarin Taidekampus: kaupungin rooli ja toiminnan jatkuvuus

Kaupunki mahdollistaa toimintaa rahoittajana, kumppanina ja strategisena tukijana

- Taidekampus on toteutettu vapaan kentän, sivistystoimialan ja elinvoimapalvelujen yhteistyönä.
- Kaupunki on rahoittanut toimintaa elinvoimapoliittisena investointina, ei vain kulttuuripalveluna.
- Kaupungin kulttuuriohjelmassa korostuvat vapaan kentän ja kaupungin yhteistyö, kulttuurialan osaaminen, saavutettavuus ja kulttuurin asema osana kaupunkilaisten arkea.

Toiminta on juurtunut paikallisiin verkostoihin ja kaupungin tavoitteisiin – pysyvä rahoitus- ja toimintamalli puuttuu kuitenkin vielä

- Toiminnan vakiinnuttamista tukevat aktiivinen ja ammattimainen toiminta, oma-aloitteisuus ja tavoitteisiin vastaaminen, monipuoliset paikalliset verkostot, yhteisöllinen toimintakulttuuri ja kaupungin strateginen tunnustus.
- Taidekampus on kaupungin strategioissa ja suunnittelussa tunnistettu keskeiseksi veto- ja pitovoimatekijäksi.
- Määräaikaisen hankkeen jälkeinen henkilöstö ja rahoitus ovat kuitenkin avoimia ja toimijoilla on epävarmuutta tulevasta.
- Toiminnan näkökulmasta keskeinen jatkuvuuden edellytys olisi pitkäjänteisempi yhteistyö- ja rahoitusmalli.

”Kajaanissa on tällä hetkellä huutava pula työskentelytiloista yleisesti. Monet taiteilijaryhmät ja -kollektiivit kaipaisivat tiloja, mutta huonon taloustilanteen takia eivät pysty maksamaan pyydettyjä vuokria. Tämän takia moni aloitteleva taiteilija alueella ei etene urallaan toivomallaan tavalla.”

Lähteitä: Kajaanin kaupunki, 2023; 2024a; 2024b; selvityksen haastattelu- ja kyselyaineisto.

Taiteiden talo

Imatra

CUPORE

Taiteiden talo

- **Historia.** Taiteiden talo avattiin vuonna 2020. Taustalla pitkä kehityskulku ja useita taiteilijoiden väliaikaisia työtiloja kaupungin purettavissa rakennuksissa. Taiteiden talon perustamiseen johtivat mm. taide- ja kulttuurimyönteisemmäksi muuttuneet asenteet päätöksentekijöiden keskuudessa sekä kiinnostus asukkaiden yhteisöllisen toiminnan edistämiseen.
- **Tilat.** Taiteiden talo sijaitsee 1930-luvulla rakennetussa entisessä koulurakennuksessa. Työtiloja noin 40 kuvataiteilijalle.
- **Hallinto.** Kaupunki vastaa tiloista, ja jokainen vuokralainen on omilla vuokrasopimuksilla.
- **Toimijat.** Tiloissa toimii ammattitaiteilijoita, pääasiassa kuvataiteilijoita, harrastajia sekä yhdistyksiä (mm. työväenopisto, kutomo, Sirkus Soihtu).
- **Toiminta.** Rakennuksessa on ammattitaiteilijoiden ja harrastajien työhuoneita sekä yhdistystoimijoiden järjestämää yleisötoimintaa.
- **Toiminnan tavoite.** Tarjota ja ylläpitää työtiloja taiteilijoille sekä taiteen ja kulttuurin harrastajille ja omaehtoiselle kulttuuritoiminnalle ja tehdä näkyväksi paikallista taide- ja kulttuuritoimintaa ja -toimijoita.
- **Resurssit.** Kunnan rahoitus ja vapaaehtoisten työpanos. Kyselyvastauksessa ei arviota taloudellisten resurssien riittävyydestä tai jatkuvuudesta.

”Totta kai tämä on monen eri mutkan kautta tullut tämä Taiteiden talo tänne, mutta tähän liittyy sellainen, että Imatran kaupungilla syntyi semmoinen ilmapiiri, että yhteisölliseen toimintaan oltiin kiinnostuneita ja haluttiin panostaa kuntalaisten yhteisiin tiloihin, missä on monenlaista erilaista toimintaa. Tämä on vanha koulu ja täällä on alakerta ja yläkerta ja täällä on todella paljon tilaa ja täällä on tosi paljon erilaisia toimijoita.”

Lähteitä: Imatran kaupunki, 2020a; 2020b; selvityksen kysely- ja haastatteluaineisto.

Taiteiden talo taiteilijoiden toimintaympäristönä

Taiteilijoiden näkemykset työntekoa tukevista tekijöistä Taiteiden Talolla

- **Kohtuullinen vuokrataso** mahdollistaa taiteilijana toimimisen, oman työhuoneen ja toimeentulon, myös tulojen ollessa pienet tai vaihtelevat.
- **Erikokoiset tilat vastaavat** erilaisiin tarpeisiin eivätkä rajoita taiteen tekemistä.
- **Työrauha** tukee työskentelyä.
- **Keskeinen sijainti ja hyvät kulkuyhteydet**
- **Mahdollisuus työskennellä mihin vuorokauden aikaan vaan** mahdollistaa taiteen tekemisen myös muiden töiden rinnalla.
- **Tilojen siisteys ja turvallisuus** (esim. riittävä valaistus, ilmanvaihto, hyvä sisäilma, siivous, murtosuojaus)
- **Yhteisöllisyys** helpottaa taiteilijan usein yksinäistä työtä.
- **Avointen ovien päivät ja yleisötapahtumat** mahdollistavat kohtaamisia yleisön kanssa ja voivat lisätä myyntiä.

”Tilan vapaa käyttö itselleni sopivana aikana ja sen kohtuullinen sijainti suhteessa liikenneväyliin helpottaa huomattavasti ja tilavuokran kohtuullinen taso mahdollistaa yleensäkään erittäin niukkatuloisena sen hyödyntämisen.”

”Uran kannalta on ollut suurtakin merkitystä. Tiloissa pystyn toteuttamaan suurikokoisia teoksia mitä en kotona pystyisi toteuttamaan. Kun olen saanut toteuttaa taidettani ilman rajoitteita, niin olen pystynyt työstämään parempia teoksia. Verkostoja on syntynyt ja olen saanut galleristin Helsingistä.”

Lähteitä: selvityksen kysely- ja haastatteluaineisto

Taiteiden talon paikallinen merkitys

Taiteiden talo on luonut uskoa taiteilijana toimimisen mahdollisuuksiin kaupungissa

- Osalle taiteilijoista Taiteiden talo on ollut ratkaiseva syy jäädä tai palata paikkakunnalle.
- Taiteiden talon merkitys korostuu tilanteessa, jossa kuvataidekoulutus kaupungissa on päättynyt ja Taidekeskus Krimi purettu.
- Taiteilijoilla on kuitenkin huoli tulevaisuudesta ja siitä, millaista vaikutusta kuvataidekoulutuksen poistumisella on kaupungin taiteilijakuntaan pitkällä aikavälillä, kun uusia taiteilijoita ei enää kouluteta.

Tilojen monipuolinen käyttö ja tarjonta palvelevat sekä taiteilijoita että paikallisyhteisöä

- Talossa toimii ammattitaiteilijoiden lisäksi alan harrastajia sekä muita yhdistyksiä ja opetustoimintaa.
- Laaja toimijapohja luo taloudellista turvaa ja on tärkeää tilojen säilymisen näkökulmasta.
- Erilaiset toimijat tuovat erilaista yleisöä mikä synnyttää uudenlaista vuorovaikutusta.

”Taiteiden talo on ehdoton vetovoimatekijä pysyä kaupungissa. Syyt asua juuri Imatralla vähenivät taiteilijoilla kriittisesti ammattikorkeatasoisen taidekoulutuksen ja Taidekeskus Krimin purkamisen myötä joten Taiteiden talosta on muodostunut elimellisen tärkeä osa kaupungin kulttuurielämää. Muualla asuvien kollegoiden leuat loksahtavat kun heille kertoo talon puitteista. Maltillisen hintatason työhuonetilat ovat monessa paikassa kiven alla. Taiteiden talo on käytännössä täynnä ja kiinnostuneita olisi vaikka kuinka.”

”Olen jäänyt Imatralle työtilan vuoksi. Niitä oli hyvin vaikea saada täältä aiemmin, koska kaupunki ei panostanut taidekoulusta valmistuneiden taiteilijoiden olosuhteisiin opintojen jälkeen työhuoneiden suhteen."

Lähteitä: selvityksen kysely- ja haastatteluaineisto

Taiteiden talo: Kaupungin rooli ja toiminnan jatkuvuus

Kaupunki mahdollistaa toimintaa tilojen ja niiden ylläpidon kautta

- Taiteiden talo syntyi, kun koulukäytöstä vapautuneelle rakennukselle löydettiin uusi käyttö paikallisten taiteilijoiden ja yhdistysten tarpeisiin.
- Kaupunki ja sen kiinteistöyhtiö mahdollistavat kohtuuhintaiset työtilat ja vastaavat kiinteistön ylläpidosta.
- Tilojen uusi käyttö on tukenut myös kulttuurihistoriallisesti arvokkaan rakennuksen säilymistä aktiivisessa käytössä.

Toiminta on vakiintunut, mutta jatkuvuus riippuu tilaratkaisun pysyvyydestä

- Tila on nimetty Taiteiden taloksi ja jaettu taiteilijoiden työhuoneiksi. Tila on kuitenkin kaavoitettu pienyritysten käyttöön, ei varattu nimenomaan taiteilijoille.
- Pitkäaikainen työtilojen tarve, vahva kysyntä ja monipuolinen käyttäjäkunta tukevat talon asemaa.
- Kohtuullinen vuokrataso on keskeinen edellytys taiteilijoiden mahdollisuuksille jatkaa työskentelyä.
- Jatkuvuuteen vaikuttavat kaupungin taloustilanne, kiinteistön kustannukset ja päätökset tilojen tulevasta käytöstä.
- Yhteisen toiminnan kehittäminen esimerkiksi näyttelyiden ja tapahtumien kautta edellyttäisi myös koordinointiresursseja.

”Kaupungin kanssa toimimisessa kannattaisi olla mahdollisimman avoin, niin se säilyttäisi sen tilan paremmin. Että me voitaisiin avoimesti puhua, että meidän tilat on tämmöisiä, meillä on tällaiset vuokrat. Mahdollisimman suuri avoimuus tämmöisessä toiminnassa suojelee näitä työtiloja, ettei se sopimus ole liian kahdenvälinen. Puhutaan avoimesti, että tämmöinen tila on ja tällaista toimintaa, niin silloin se leimautuukin paremmin sille tietylle toiminnalle se paikka.”

CUPORE

Lähteitä: Imatran kaupunki, 2020a; 2020b;
selvityksen haastattelu- ja kyselyaineisto.

Yhteenveto case-analyyseistä ja yhteisiä tarpeita

- Taiteen vapaan kentän toimijoiden osuus ja osallisuus tarkasteltujen case-esimerkkien syntyprosessissa oli merkittävä, osittain jopa ratkaiseva.
- Kaupungin puolelta oleellista on päätöksentekijöiden ja kaupunkikehittämisen kulttuurimyönteisyys, pitkäjänteisyys ja strategisuus sekä konkreettinen rahallinen panostus ja tuki.
- Tavoitteiden yhteensovittaminen ja jaettu omistajuus vahvistavat toiminnan edellytyksiä ja jatkuvuutta.
- Toimivat ja ammattimaiset tilat kiinnittävät taiteilijoita paikkakuntaan ja lisäävät halukkuutta jäädä.

Huomioitavaa tilojen käytössä ja niiden suunnittelussa

- Historiallisten rakennusten käyttö voi asettaa rajoituksia, jotka voivat olla ristiriidassa taiteen tekemisen kanssa, esim. tilojen muokattavuus
- Tiloissa tulisi huomioida taiteilijoiden tarpeet, esim. toimivat ja riittävän kokoiset tavarahissit, mahdollisuudet eri taiteenalojen harjoittamiseen, äänieristys, myös sotkua aiheuttavan taiteen tekemisen salliminen
- Tilojen tulisi olla taiteilijoiden käytettävissä eri vuorokauden aikoina, mikä tukee taiteen tekemistä myös muun työn ohella
- Tilojen turvallisuus, esimerkiksi riittävä siivous, valaistus, tuuletus, sisäilma jne.
- Vuokratason kohtuullisuus suhteessa taiteilijoiden tuloihin
- Työrauhan takaaminen myös tiloissa, joissa järjestetään yleisötapahtumia
- Tilojen keskeinen sijainti ja hyvät kulkuyhteydet
- Tilojen pitkäaikaisuus ja ennakoitavuus

”Taidetta toki voidaan tehdä ja tehdään kaikenlaisissa tiloissa ja olosuhteissa. Jatkuva tilojen ja resurssien metsästäminen sekä vaihtuvat esitys- ja harjoitustilat vievät kuitenkin sitä resurssia, jota voitaisiin suunnata itse taiteen tekemiseen, siksi tällaiset tilat, joissa eri toimijat pääsevät toteuttamaan toimintaansa monin tavoin, ovat todella arvokkaita ja mielestäni auttavat kehittämään paikallista taiteentekemistä sekä luomaan uusia suuntia ja mahdollisuuksia. Tila mahdollistaa paljon yksittäisille toimijoille, mutta lisäksi se, että tilassa on useita toimijoita, joiden välillä on myös yhteistyötä, tuntuu valtavalta rikkaudelta. Tällaista synergiaa ei synny ilman yhteisiä rakenteita ja tiloja.”

Yhteenveto ja johtopäätökset

CUPORE

Tila on työtilan lisäksi yhteisöllisen, ammatillisen ja paikallisen kiinnittymisen infrastruktuuri

Fyysinen tila on työskentelyedellytysten perusta

- Tila mahdollistaa taiteellisen työskentelyn, tuotannon, harjoittelun ja taiteen esittämisen.
- Tilat eivät ainoastaan mahdollista taiteen tekemistä paikassa, vaan toimivat kokonaisvaltaisemmin taiteilijuuden ja taiteilijana kehittymisen tukena.
- Kohtuuhintaisuus, työrauha, tilojen soveltuvuus ja riittävä pysyvyys tukevat taiteellista työtä ja ovat taiteilijoille ensisijaisia tarpeita.
- Pitkäaikainen tila tuottaa turvaa epävarmaan taiteilijuuteen. Tilat tuottavat taiteilijalle fyysisen työtilan lisäksi kokemusta jatkuvuudesta, tulevaisuuden mahdollisuuksista, ammatillisesta turvallisuudesta sekä kuulumisesta yhteisöön ja paikkakuntaan.

Tilat toimivat paikallisen taidekentän kohtaamispaikkana, kokoavat taidekentän toimijoita ja vahvistavat taiteilijoiden yhteistyötä

- Yhteisö ja verkostot voivat laajentaa tilan merkitystä. Yhteisen toimintaympäristön tarjoamat vertaistuki, yhteistyö, verkostot ja ammatillisen kehittymisen mahdollisuudet koetaan tärkeiksi.
- Tilat tukevat taiteilijoiden kiinnittymistä paikkakuntaan: ammattimaiset ja laadukkaat työtilat, tilavuokrien kohtuullisuus, työmahdollisuudet, verkostot ja taiteilijayhteisö mahdollistavat paikkakunnalla työskentelyä ja sinne jäämistä.
- Tilat voivat vahvistaa paikallista kulttuurista identiteettiä ja vetovoimaa taiteilijoiden luoman kulttuuritarjonnan kautta. Tulevaisuudessa olisi tärkeä tutkia tilojen paikallista merkitystä erityisesti paikallisyhteisön näkökulmasta.

Taiteilijakeskittymien paikallinen merkitys rakentuu niiden kautta syntyvissä yhteyksissä muihin toimijoihin

Paikallinen merkitys syntyy toiminnasta ja suhteista, ei pelkästään tilan olemassaolosta

- Taiteilijakeskittymästä voi muodostua osa paikallista kulttuurista ja sosiaalista infrastruktuuria, kun sen toiminta kytkeytyy yleisöihin, harrastajiin, oppilaitoksiin, järjestöihin ja muihin paikallisiin toimijoihin.
- Toiminnan läheisyys suhteessa paikallisväestöön, eri ryhmien sitoutuminen toimintaan ja toiminnan sisällöllinen monipuolisuus tukevat tilan paikallista merkitystä.
- Paikallisen merkityksen syntyminen ei edellytä yhtä tiettyä toimintamallia. Se voi rakentua esimerkiksi kulttuuritarjonnan, tapahtumien, paikallisten toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön sekä tilojen näkyvyyden ja keskeisen sijainnin kautta.
- Taiteilijakeskittymän juurtuminen osaksi paikalliskulttuuria ei yksin takaa jatkuvuutta, vaan toiminta tarvitsee tuekseen pysyviä rakenteita. Keskeisiä ovat pitkäjänteiset tilaratkaisut, kohtuulliset kustannukset, riittävät resurssit ja ennakoitava yhteistyö kunnan kanssa.

Yhteisöllisyys ja monipuolinen toiminta tuovat hyötyjä, mutta myös yhteensovittamisen tarpeita

- Tiloissa tapahtuva monialainen ja -puolinen toiminta tukee jatkuvuuden edellytyksiä.
- Erilaisten intressien yhteensovittaminen varmistaa tilojen säilyvyyttä – toiminnan jatkuvuus edellyttää kykyä neuvotella erilaisista tarpeista.
- Ristiriitoja voi syntyä tiloissa toimivien taiteilijayhteisöjen tarpeiden mutta myös tilojen muiden käyttäjien, käyttötarkoitusten ja tavoitteiden välillä. Tämä voi ilmetä jännitteenä taiteilijoiden työrauhan ja yleisötapahtumien välillä tai haasteena yhteensovittaa eri käyttäjien tilatarpeita ja aikatauluja.

Yhteisöllisyys ei ole tiloissa automaattisesti syntyvä hyöty, vaan se edellyttää organisointia, yhteisiä käytäntöjä, koordinaatiota ja resursseja.

Tilojen jatkuvuuden ja pysyvyyden edellytykset

- Tilojen jatkuvuuden turvaamisessa on tärkeää paitsi taiteilijoiden tilatarpeiden tunnistaminen **myös tilojen laajemman merkityksen osoittaminen kaupungille, rahoittajille ja yleisölle.**
- **Tiloissa tapahtuva monialainen ja monipuolinen toiminta tukee jatkuvuuden edellytyksiä.**
- Toimivien tilaratkaisujen kannalta tärkeää on se, miten tilatoimijoiden, taiteilijoiden ja kunnan tavoitteet kohtaavat ja miten ne saadaan sovitettua yhteen. Toimivat ratkaisut edellyttävät eri osapuolten osallisuutta, kuulemista ja paikallisten tarpeiden tunnistamista. **Jaettu omistajuus** vahvistaa toiminnan edellytyksiä ja jatkuvuutta.
- Kunnalta toivotaan **ennakoitavia ja jatkuvuutta edistäviä toimintaolosuhteita, pitkäjänteistä ja riittävää rahoitusta**, pysyviä tilaratkaisuja sekä vahvaa kumppanuutta.
- Kunnan päätöksentekijöiden **myönteinen suhtautuminen taiteeseen ja kulttuuriin** sekä sitoutuminen taiteilijoiden tilakysymysten ratkaisemiseen tukevat pysyvien ja toimivien tilaratkaisujen syntymistä ja kehittämistä.

Miten kunnat voivat edistää taiteilijakeskittymien syntyä ja jatkuvuutta?

1. Tunnistamalla paikalliset tilatarpeet ja mahdollisuudet
Kartoittamalla taiteilijoiden ja taideyhteisöjen tarpeita sekä soveltuvia olemassa olevia tiloja. Taiteilijat ja vapaan kentän toimijat on tärkeää ottaa mukaan ratkaisujen suunnitteluun.

2. Mahdollistamalla kohtuuhintaiset ja pitkäjänteiset tilaratkaisut
Kunta voi tarjota tai välittää tiloja, tukea niiden ylläpitoa sekä edistää ennakoitavia vuokra- ja käyttöjärjestelyjä. Tilojen tulee soveltua taiteellisen työn erilaisiin tarpeisiin.

3. Tukemalla tilojen lisäksi niissä tapahtuvaa toimintaa
Yhteisöllisyys, yhteistyö ja yleisötoiminta edellyttävät usein koordinointia, henkilöstöä ja muita resursseja. Pelkkä fyysisen tilan tarjoaminen ei automaattisesti synnytä yhteistä toimintaa.

4. Rakentamalla pitkäjänteistä yhteistyötä ja selkeitä vastuita
Kunnan ja tilatoimijoiden välinen vuoropuhelu, selkeä vastuunjako ja ennakoitavat yhteistyö- ja rahoitusjärjestelyt tukevat toiminnan kehittämistä ja jatkuvuutta.

5. Tunnistamalla keskittymien merkityksen osana paikallista kulttuurista infrastruktuuria
Keskittymät voidaan huomioida kulttuuripalvelujen, tilapolitiikan ja kaupunkikehittämisen suunnittelussa. Samalla on tärkeää turvata taiteellisen toiminnan omat lähtökohdat.

Lähteet

Andres, L. & Chapain, C. (2013). The Integration of Cultural and Creative Industries into Local and Regional Development Strategies in Birmingham and Marseille: Towards an Inclusive and Collaborative Governance? *Regional Studies*, 47(2), 161–182. doi.org/10.1080/00343404.2011.644531

Avdikos, V. & Kalogeresis, A. (2016). Socio-economic profile and working conditions of freelancers in co-working spaces and work collectives: Evidence from the design sector in Greece. *Area*, 49(1), 35–42. doi.org/10.1111/area.12279

Bell, D. & Orozco, L. (2021). Neighbourhood arts spaces in place: Cultural infrastructure and participation on the outskirts of the creative city. *The International Journal of Cultural Policy,* 27, 87–101. doi.org/10.1080/10286632.2019.1709059

Borrup, T. (2013). Artists and creativity in urban placemaking: Reflections on a downtown Minneapolis cultural district. *Journal of Urban Culture Research*, 7, 96–111.

Boswinkel, K. & van Meerkerk, E. (2023). Creative hubs: An anomaly in cultural policy? *International Journal of Cultural Policy*, 29(6), 767–785. doi.org/10.1080/10286632.2022.2107636

Chapain, C. & Sagot-Duvauroux, D. (2020). Cultural and creative clusters – A systematic literature review and a renewed research agenda. *Urban Research & Practice*, 13(3), 300–329. doi.org/10.1080/17535069.2018.1545141

FCG (2024). *Terveet Tilat 2028: Kulttuurirakennusten nykytila*. Selvitys. Finnish Consulting Group.

Grodach, C. (2011). Art spaces in community and economic development: Connections to neighborhoods, artists, and the cultural economy. *Journal of Planning Education and Research*, 31(1), 74–85. doi.org/10.1177/0739456X10391668

Heinämaa, R. (2021). *Kuvataiteen talo – uusi alku yhdessä*: Selvitys. Suomen Taiteilijaseura. https://kuvasto.fi/hallinta/wp-content/uploads/2021/06/Kuvataiteen-talo-selvitys-14.6.2021.pdf

Hill, I., Manning, L. & Frost, R. (2022). Rural arts entrepreneurs' placemaking – How 'entrepreneurial placemaking' explains rural creative hub evolution during COVID-19 lockdown. *Local Economy*, 36(7–8), 627–649. doi.org/10.1177/02690942221083838

Hoff, E. V. & Öberg, N. K. (2014). The role of the physical work environment for creative employees – A case study of digital artists. *The International Journal of Human Resource Management*, 26(14), 1889–1906. doi.org/10.1080/09585192.2014.971842

Imatran kaupunki. (2020a). Taiteiden ja taitojen talo täyttyy kovaa vauhtia Tainionkoskella. https://www.imatra.fi/uutinen/2020-06-08_taiteiden-ja-taitojen-talo-t%C3%A4yttyy-kovaa-vauhtia-tainionkoskella

Imatran kaupunki. (2020b). Tainionkosken koulusta Taiteiden talo. https://www.imatra.fi/uutinen/2020-02-19_tainionkosken-koulusta-taiteiden-talo

Imatran kaupunki. (2020c). Taiteiden talon tilat ovat lähes täyteen varatut. https://www.imatra.fi/taiteiden-talon-tilat-ovat-lahes-tayteen-varatut

Kajaanin kaupunki. (2023). *Kajaanin kaupunkistrategia 2023–2026: Kajaani – aikaa elämälle!*

Kajaanin kaupunki. (2024a). *Kajaanin kulttuuriohjelma 2025–2030*. https://kajaani.fi/tiedostot/kajaanin-kulttuuriohjelma-2025-2030/

Kajaanin kaupunki. (2024b). *Talousarvio 2025 ja taloussuunnitelma 2026–2027*. https://kajaani.fi/tiedostot/144515/?1737631202

Karvonen, S. (2025). Kriisistä rakentamiseen: Tapaustutkimus Turun Taiteen talon syntyprosessista ja taiteen vapaan kentän osallisuudesta kaupunkikehittämisessä. Pro gradu -tutkielma, Turun yliopisto. https://www.utupub.fi/items/e25c6a6c-23df-4eeb-b303-edf31ef21fbb

Khoo, S. L., Lim, Y. M. & Badarulzaman, N. (2024). Reconceptualising creative hubs in Malaysia: Needs and voices from creative hub users. *City, Culture and Society*, 37, doi.org/10.1016/j.ccs.2024.100583

Markusen, A. & Gadwa, A. (2010). *Creative Placemaking*. Executive Summary. National Endowment for the Arts. https://www.arts.gov/about/publications/creative-placemaking

McCarthy, J. (2006). Regeneration of Cultural Quarters: Public Art for Place Image or Place Identity? *Journal of Urban Design*, 11(2), 243–262. doi.org/10.1080/13574800600644118

Mitchell, R. & Karhu, L. (2009). *Kaapelitehdas – luovan toiminnan keskittymä? Alustavia tutkimustuloksia*. Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissäätiö Cupore.

Montgomery, J. (2003). Cultural Quarters as Mechanisms for Urban Regeneration. Part 1: Conceptualising Cultural Quarters. *Planning, Practice & Research*, 18(4), 293–306. doi.org/10.1080/1561426042000215614

Montgomery, J. (2004). Cultural Quarters as Mechanisms for Urban Regeneration. Part 2: A Review of Four Cultural Quarters in the UK, Ireland and Australia. *Planning Practice & Research*, 19(1), 3–31. doi.org/10.1080/0269745042000246559

Niemi-Nagy, N. (2021). *Vapaan kentän tilan tarpeiden kartoittaminen* Esitys kyselyn tuloksista, 22.2.2021. Turun kaupunki.

Pasquinelli, C. & Sjöholm, J. (2015). Art and resilience: The spatial practices of making a resilient artistic career in London. *City, Culture and Society,* 6(3), 75–81. doi.org/10.1016/j.ccs.2015.04.001

Parkkola, T. (toim.). (2012). *Tilaa verkostoille! Luovan talouden verkostojen määritelmiä, toimijoita ja solmukohtia*. Sarja B. Projektiraportit ja selvitykset 22. Humanistinen ammattikorkeakoulu.

Porter, L. & Barber, A. (2007). Planning the cultural quarter in Birmingham's Eastside. *European Planning Studies*, 15(10), 1327–1348. doi.org/10.1080/09654310701550801

Pratt, A. C. (2021). Creative hubs: A critical evaluation. *City, Culture and Society*, 24. doi.org/10.1016/j.ccs.2021.100384

Pyykkönen, M. (2024). *Tilaa taiteelle ja kulttuurille: Kolmen toimijaryhmän näkemyksiä taiteen ja kulttuurin tiloista Jyväskylässä*. YFI julkaisuja – YFI Publications 20. Jyväskylän yliopisto.

Seminaarin Taidekampus. (n.d.). *Info ja aukioloajat*. Viitattu 5.11.2026. https://taidekampus.fi/info-ja-aukioloajat/

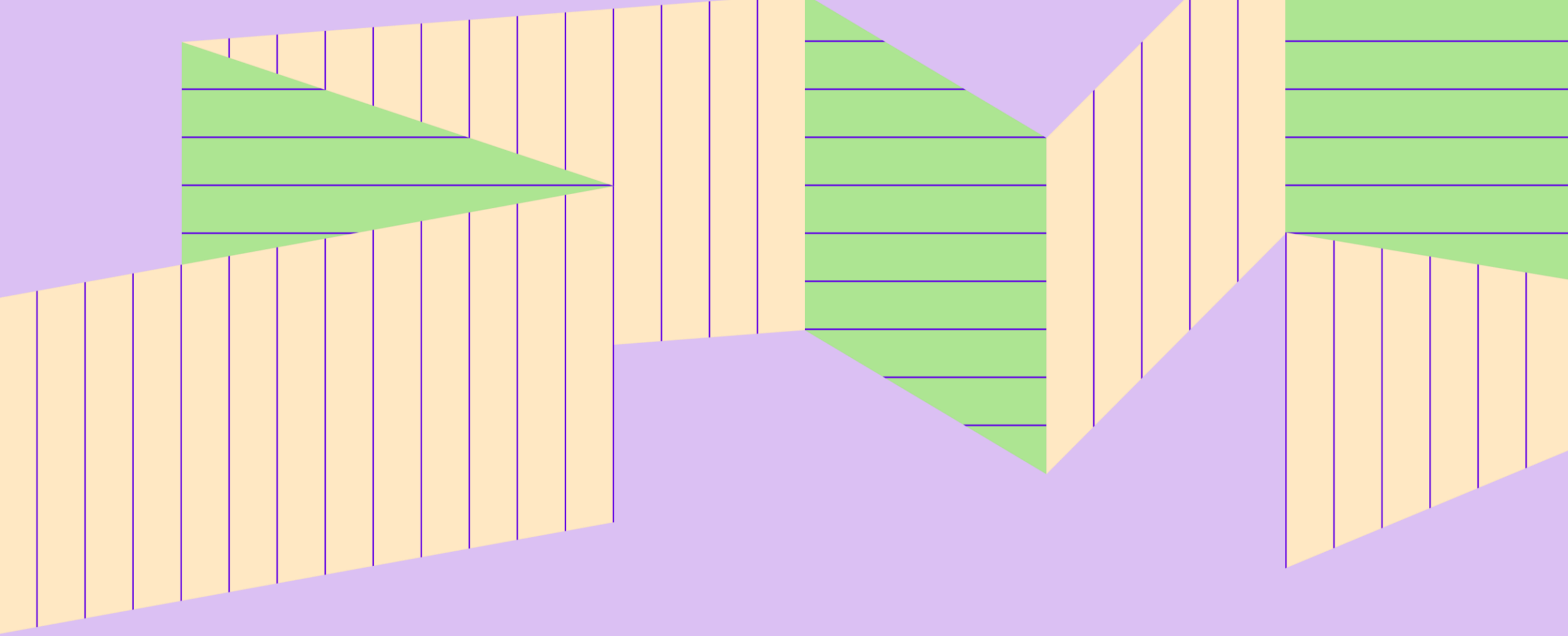
Stern, M. J. & Seifert, S. C. (2010). Cultural Clusters: The Implications of Cultural Assets Agglomeration for Neighborhood Revitalization. *Journal of Planning Education and Research*, 29(3), 262–279. doi.org/10.1177/0739456X09358555

Suomen Taiteilijaseuran Ateljeesäätiö. (2020). *Kuvataiteilijoiden työtilat 2020: Selvitys kuvataiteilijoiden ja uniikkiteoksia tekevien muotoilijoiden työtiloista ja tilantarpeista*.

Turun kaupunki. (2017). *Towards new Turku: Vision for the city centre 2050*. https://issuu.com/turunviestinta/docs/20171017_turku_visiokirja_web_singl

Turun kaupunki. (2022). Turun kaupungin kulttuurilupaus: Taiteen ja kulttuurin aika! https://www.turku.fi/sites/default/files/document/turun-kaupungin-kulttuurilupaus-12042022.pdf

Turun Taiteen talo. (2026). Toimintakertomus 2025.

CUPORE

Kulttuuripolitiikan
tutkimuskeskus

Käenkuja 3a A, 00500 Helsinki
info@cupore.fi
+358 10 200 9200
Y-tunnus: 1771249-3